

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annettua lakia ja kumottavaksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetusta laista unionin tietokantaa koskeva säännös.

Esityksen tavoitteena on tehdä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päivitetyn direktiivin kestävyysartiklojen edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön.

Lisäksi esityksen mukaan kansallisella järjestelmällä olisi mahdollista osoittaa myös muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden vaatimustenmukaisuus.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 21.5.2025.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	5
2.1 Uusiutuvan energian muutosdirektiivi (RED III -direktiivi).....	5
2.2 Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden delegoidut säädökset	10
2.3 Kansallisen järjestelmän hyödyntäminen kestävyuden osoittamisessa	13
3 Nykytila ja sen arviointi.....	14
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	15
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	15
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	15
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	17
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	17
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	19
6 Lausuntopalaute.....	20
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	20
7.1 Laki biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineita annetun lain muuttamisesta.....	20
7.2 Laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta.....	31
8 Lakia alemman asteinen sääntely	32
9 Voimaantulo	33
10 Toimeenpano ja seuranta	33
11 Suhde muihin esityksiin.....	33
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	33
11.2 Suhde talousarvioesitykseen	34
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	34
LAKIEHDOTUS	35
Laki biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta	35
Laki eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä	35
Laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta.....	46
ASETUSLUONNOS	47
Asetus biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	47
Asetus biopolttoaineista, bionesteistä, biomassapolttoaineista ja muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista	47

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esitykseen valmisteluun on johtanut kansallista täytäntöönpanoa edellyttävä EU-säädös. Esityksen tarkoituksena on panna kansallisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2413, jäljempänä *RED III –direktiivi*, direktiivin (EU) 2018/2001, asetuksen (EU) 2018/1999 ja direktiivin 98/70/EY muuttamisesta uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisen osalta sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta. Kyseessä on uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 (jäljempänä *RED II-direktiivi*) muutosdirektiivi. Jäsenvaltioiden tulee saattaa RED III –direktiivin edellyttämä lainsäädäntö voimaan viimeistään 21.5.2025.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 14.7.2021 osana laajempaa niin kutsuttua 55 –valmiuspakettia ehdotuksensa RED II –direktiivin muuttamisesta (Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämiseksi sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta ([COM\(2021\) 557 final](#))). Ehdotuksen tavoitteena oli päivittää RED II –direktiivi, jotta Euroopan unioni voisi saavuttaa vihreän kehityksen ohjelmassa (European Green Deal) asettamansa kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteen. Keinoiksi ehdotettiin erityisesti kestävyyskriteerien näkökulmasta uusiutuvan energian yleistavoitteen korottamista 32 prosentista 40 prosenttiin, kestävyuden osoittamista pienemmän kokoluokan laitoksilta, kestävyyskriteerien kiristämistä etenkin metsäbiomassan ja kasvihuonekaasupäästövähenystä koskevan vaatimuksen osalta, sekä puun kaskadikäytön tarkempaa seurantaa.

Direktiiviehdotuksesta annettiin eduskunnalle valtioneuvoston U-kirjelmä ([U 59/2021 vp](#)) 7.10.2021. Kirjelmässä valtioneuvosto piti tärkeänä, että uusiutuvaa energiaa edistetään ja kannatti komission esityksessä ehdotettua uusiutuvan energian tavoitteen nostamista. Valtioneuvosto voi hyväksyä velvoitteen kaskadiperiaatteen soveltamiseen, mikäli ehdotuksessa mainitut tukijärjestelmien rajoittamiseen liittyvät keinot riittävät osoitukseksi velvoitteen täyttämistä. Valtioneuvosto totesi, että vaikka periaatteena puun kaskadikäyttö on tärkeä, kaskadiperiaate ei ole uusiutuvan energian yhteydessä tarkkarajaisesti määritelty ja se voi käytännössä johtaa metsäbiomassan käytön tarpeettomaan rajaamiseen sekä lisäsääntelyyn. Lisäksi valtioneuvosto totesi, että kaskadiperiaatteen soveltamisessa tulee huomioida jäsenvaltiokohtaiset sekä alueelliset erot. Valtioneuvosto suhtautui kriittisesti säädösvallan siirtoon komissiolle koskien biomassan käytön kaskadiperiaatetta.

Valtioneuvosto voi hyväksyä kiinteitä biomassapolttoaineita käyttävien laitosten kokonaislämpötehorajan alentamisen 20 MW:sta 5 MW:iin. Valtioneuvosto kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että hallinnollinen taakka saattaa merkittävästi kasvaa pienemmille laitoksille. Valtioneuvosto näki ehdotuksessa myönteisenä sen, että pienemmille laitoksille olisi säädettävä kevyem-

piä todentamismenettelyitä hallinnollisen taakan keventämiseksi. Biometaanin tuotantolaitokselle ehdotetun, tuotannon virtausnopeuteen perustuvan raja-arvon, katsottiin valtioneuvoston näkemyksen mukaan tuovan selkeyttä liikennekaasuhankkeita koskeviin vaatimuksiin.

Valtioneuvosto suhtautui kriittisesti kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan kestävyyskriteerin ulottamiseen myös jo toiminnassa oleviin laitoksiin.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto ([2022/C 152/21](#)) ehdotuksesta hyväksyttiin 8.12.2021. Euroopan alueiden komitean lausunto ([2022/C 301/16](#)) hyväksyttiin 28.4.2022.

Euroopan komissio antoi 18.5.2022 tiedonannon niin kutsutusta REPowerEU-suunnitelmasta ([COM\(2022\) 230 final](#)), jonka tavoitteena on katkaista mahdollisimman pian riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista Venäjältä sekä nopeuttaa siirtymää puhtaaseen energiaan. Suunnitelman yhteydessä annettiin lainsäädäntöehdotus ([COM\(2022\) 222 final](#)) RED II –direktiivin muuttamiseksi ja se koski pääosin uusiutuvan energian tavoitteen korottamista sekä lupamenettelyiden nopeuttamista ja yksinkertaistamista.

Valtioneuvoston U-jatkokirje [U 14/2022 vp](#) annettiin eduskunnalle 10.6.2022. U-jatkokirjeessä täydennettiin ja täsmennettiin aikaisemmin annettuja kantoja. Valtioneuvosto suhtautui varauksellisesti ehdotukseen jäsenvaltioiden ilmoitusvelvollisuudesta kaikista kaskadiperiaatteen soveltamista koskevista poikkeamisista. Valtioneuvosto katsoi, että ehdotus on osin epätasällinen, erityisesti ilmoitusvelvollisuuden soveltamislaajuuden osalta, ja näin haastavaa toteuttaa. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan ilmoitusvelvollisuus voisi koskea tukijärjestelmiä siltä osin kuin niissä poiketaan kaskadiperiaatteesta. Valtioneuvosto katsoi edelleen, että ainespuun ohjautumista polttoon tulee välttää. Alkuperäistä kantaa kaskadiperiaatteesta täydentäen, varsinaisten metsäteollisuuden tähteiden ja jätteiden lisäksi myös muut metsätalouden yhteydessä syntyvät tähteet sekä esimerkiksi metsänhoitotöiden yhteydessä kerätystä pienpuusta valmistetun metsähakkeen käyttö tulee säilyä uusiutuvana energiana.

Kestävyyskriteereiden osalta valtioneuvosto katsoi, että se voi hyväksyä ehdotetun muutoksen siitä, että metsäbiomassaa koskeva kiellettyjen alueiden tarkastelu on viety riskiperusteisen arviointimallin sisälle. Valtioneuvosto katsoi muutoksen vähentävän hallinnollista taakkaa, mutta voivan heikentää ympäristöintegriteettiä suhteessa komission esitykseen.

Neuvosto hyväksyi neuvottelukantansa 27.7.2022. Euroopan parlamentin vastuuvaiokuntana toimi teollisuus-, tutkimus- ja energiavaiokunta (ITRE), jolle ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden vaiokunta (ENVI), aluekehitysvaliokunta (REGI), maatalouden ja maaseudun kehittämisen vaiokunta (AGRI) sekä kehitysyhteistyövaiokunta (DEVE) antoivat lausuntonsa. ITRE julkaisi direktiiviehdotuksia koskevan mietintönsä ([A9-0208/2002](#)) 18.7.2022. Ehdotuksesta julkaistiin Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 12.9.2023 ([TA/2023/0303](#)). Neuvosto ja parlamentti pääsivät sopuun RED III-direktiivistä 30.3.2023.

Suomi tavoitteli neuvotteluissa kestävyyskriteereiden osalta riskiperusteisen mallin säilyttämistä, metsäbiomassan maaperän laatua ja biologista monimuotoisuutta koskevan kriteerin täyttämiseen listattujen keinojen esimerkinomaisuutta ja että kasvihuonekaasupäästövähenemävaiimusta ei uloteta takautuvasti laitoksiin, jotka ovat jo toiminnassa, mikäli arvioidaan, että muutos vaikuttaisi kohtuuttomasti olemassa olevien laitosten toimintaan.

RED III –direktiivi annettiin 18.10.2023. Direktiivi julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 31.10.2023 ja se tuli voimaan 20.11.2023. Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 21.5.2025.

Hallituksen esityksen valmistelu

Hallituksen esitys on valmistelu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön sekä Energiaviraston kanssa.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella TEM029:00/2023.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 31.20.2023 työryhmän selvittämään RED III –direktiivissä säädettyjen kestävyyskriteerien edellyttämiä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Työryhmän jäseniä olivat työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö ja ympäristöministeriö sekä pysyviä asiantuntijoita Energiavirasto, Bioenergia ry, Energiateollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry ja Suomen luonnonsuojeluliitto.

Työryhmä kuuli kokouksissaan asiantuntijoita. Työryhmän työ painottui metsäbiomassaa koskevien vaatimusten arviointiin, sillä niihin kohdistuu direktiivissä suurimmat muutokset. Työryhmän raportti julkaistiin 28.10.2024. Työryhmän arvion mukaan Suomi täyttää direktiivin uudet maatason kestävyysvaatimukset. Työryhmä kuitenkin suositteli useita toimenpiteitä maatason kriteerien täyttymisen varmistamiseksi. Työryhmän raportti löytyy valtioneuvoston hankeikkunan julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella TEM105:00/2023. Hallituksen esityksen valmistelussa on otettu huomioon työryhmän ehdotukset.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 Uusiutuvan energian muutosdirektiivi (RED III -direktiivi)

Yleistä

RED II-direktiivillä (EU) 2018/2001 luodaan EU:n yhteiset puitteet uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian edistämiseksi. Direktiivissä asetetaan sitova unionin tavoite, joka koskee uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisosuutta energian kokonaisloppukulutuksesta unionissa vuonna 2030. Direktiivi sisältää myös säännöt uusiutuvista lähteistä tuotettavalle sähkölle myönnettävästä taloudellisesta tuesta, itse tuotetun tällaisen sähkön kulutuksesta, uusiutuvan energian käytöstä lämmitys- ja jäädytysalalla ja liikennealalla, jäsenvaltioiden välisestä sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisestä alueellisesta yhteistyöstä, alkuperätakuista, hallinnollisista menettelyistä sekä tiedottamisesta ja koulutuksesta. Lisäksi siinä vahvistetaan kestävyyskriteerit ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevat kriteerit biopolttoaineille, bionesteille ja biomassapolttoaineille.

RED III –direktiivissä on asetettu EU:n uusiutuvan energian yleisvelvoitteeksi 42,5 prosenttia vuonna 2030. RED III –direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on kuitenkin pyrittävä yhteisesti 45 prosentin uusiutuvan energian osuuteen vuonna 2030. Suomen kansallinen tavoite tullaan määrittämään kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa. Kansallisen tavoitteen tason arvioidaan olevan noin 62 prosenttia vuonna 2030.

Määritelmät

RED III -direktiiviin sisällytettiin bioenergian kannalta muutamia uusia määritelmiä. Direktiiviin lisättiin määritelmä plantaasista, jossa tältä osin viitataan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1115 2 artiklan 11 alakohdassa määriteltyyn plantaasiin. Plantaasilla tarkoitetaan istutettua metsää, joka kuuluu tehometsätalouden piiriin ja täyttää istutettaessa ja hakkuukypsänä kaikki seuraavat kriteerit: yksi tai kaksi puulajia, tasainen ikäluokka ja säännölliset etäisyydet puiden välillä; siihen kuuluvat lyhytkiertopuulajien viljelmät, joita käytetään puuraaka-aineeksi, kuiduksi ja energiaksi, mutta siihen eivät kuulu suojametsät tai ekosysteemin ennallistamistarkoituksiin istutetut metsät eivätkä istuttamalla tai kylvämällä perustetut metsät, jotka hakkuukypsänä muistuttavat tai tulevat muistuttamaan luontaisesti uudistuvia metsiä.

Lisäksi suomenkielisessä direktiivissä aiemmin käytetty termi aarniometsä on muutosdirektiivissä korvattu termillä ikimetsä (englanniksi *primary forest*) ja aarniometsä uutena terminä (englanniksi *old growth forest*) on lisätty osaksi niin kutsuttuja kiellettyjä alueista, joista biomassaa ei saa hankkia.

Kestävyysskriteerien soveltamisala

RED III-direktiivi laajentaa kestävyysskriteerien soveltamisalaa erityisesti metsäbiomassaa käyttävien laitosten osalta. Jatkossa biomassapolttoaineiden on täytettävä direktiivissä säädetyt kestävyysskriteerit, jos niitä käytetään kiinteiden biomassapolttoaineiden osalta sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavissa laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on vähintään 7,5 MW. Soveltamisala laajenee näin ollen 20 MW:sta 7,5 MW:n laitoksiin. Lisäksi direktiivissä asetetaan kestävyysskriteerivaatimus kaasumaisia biomassapolttoaineita tuottaville laitoksille, joissa keskimääräinen biometaanin virtausnopeus on enemmän kuin 200 m³ metaaniekvivalenttia/h mitattuna lämpötilan ja paineen normaaliolosuhteissa eli 0 °C:n lämpötilassa ja 1 baarin ilmanpaineessa tai jos biokaasu koostuu metaanin ja palamattomien muiden kaasujen seoksesta, metaanin virtausnopeus on i alakohdassa vahvistettu kynnsarvo uudelleenlaskettuna suhteessa seoksen sisältämään metaanin tilavuusosuuteen. Kyse on lähtökohtaisesti liikenteessä käytetyn biokaasun valmistuksesta, jolle ei ollut aikaisemmin säädetty kestävyysskriteereiden soveltamiskynnystä.

Jäsenvaltiot voivat edelleen päättää kestävyysskriteereiden soveltamisesta laitoksiin, joiden nimellinen kokonaislämpöteho tai biometaanin virtausnopeus on edellä kuvattua pienempi.

RED III-direktiivi mahdollistaa yksinkertaistettujen kansallisten todentamisyjärjestelmien käytön laitoksille, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on 7,5–20 MW. Yksinkertaistettuja todentamismenettelyitä ei ole kuvattu tarkemmin direktiivissä.

Maatalousbiomassaa koskevat kestävyysskriteerit

Maatalousbiomassaa koskeviin kestävyysskriteereihin tehtiin vähäisiä muutoksia. Biologista monimuotoisuutta koskeviin kiellettyihin alueisiin tehtiin direktiivin suomennokeeseen yllä kuvattu termimuutos ja kiellettyihin alueisiin lisättiin kaksi uutta aluetyyppiä: aarniometsät, sellaisena kuin ne on määritelty metsän sijaintimaassa, ja nummet.

Muutokset käytännössä tarkoittavat, että alueelta, joka oli tammikuussa 2008 tai sen jälkeen luokiteltu esimerkiksi nummeksi tai aarniometsäksi, ei saa kerätä kestävästä maatalousbiomassaa.

Metsätalousbiomassaa koskevat kestävyysskriteerit

Metsätalousbiomassojen kestävyden osoittamisen osalta riskiperusteinen malli säilytettiin RED III-direktiivissä. Toiminnanharjoittaja voi siis edelleen osoittaa kestävyyskriteerien täyttämisen maatasolla, mikäli valtiolla on voimassa korjuualueella kansallisia lakeja tai kansallista tasoa alemman tason lakeja ja käytössä on seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmiä, joilla varmistetaan biomassojen kestävyys. Suurin osa riskiperusteisen mallin kriteereistä säilyi ennallaan, mutta erityisesti luonnonsuojelu- ja hakkuukriteereitä (kohdat iii ja iv) päivitettiin. Samalla riskiperusteiseen malliin lisättiin kaksi uutta lisäkriteeriä (kohdat vi ja vii).

Päivitetyn iii) alakohdan listaan suojelukohteista lisättiin ruohoalueet ja nummet. Lisäksi kriteeriä tarkennettiin toteamalla, että alueet, jotka on osoitettu luonnonsuojelutarkoituksiin suojellaan biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja elinympäristöjen tuhoutumisen estämiseksi.

Riskipohjaisen mallin iv) alakohtaa on täydennetty uusilla kohdilla. Kohta iv) koskee biologisen monimuotoisuuden ja maaperän laadun säilyttämistä ja niihin kohdistuvien mahdollisten haitallisten vaikutusten välttämistä. Kohdassa iv) todetaan, että hakkuun yhteydessä tulee ottaa huomioon maaperän laadun ja biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen kestävä metsätalouden periaatteiden mukaisesti mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tavalla, jolla vältetään kantojen ja juurien korjuu, ikimetsien ja aarniometsien, sellaisina kuin ne on määritelty metsän sijaintimaassa, heikentyminen tai niiden muuntaminen plantaaseiksi ja herkällä maaperällä tapahtuva hakkuu; että hakkuun yhteydessä noudatetaan laajoille avohakkuille, sellaisina kuin ne on määritelty metsän sijaintimaassa, asetettuja enimmäisrajoja ja kuolleen puuaineksen korjuussa sovellettavia säilytettävien puiden määrää koskevia paikallisesti ja ekologisesti asianmukaisia rajoja ja että hakkuun yhteydessä noudatetaan vaatimuksia sellaisten hakkuumenetelmien käytöstä, joilla minimoidaan mahdolliset haitalliset vaikutukset maaperän laatuun, mukaan lukien maaperän tiivistyminen, sekä biologisen monimuotoisuuden ominaisuuksiin ja elinympäristöihin.

Kohdan uudessa vi) alakohdassa edellytetään varmistettavan, että metsät, joista metsäbiomassa on hakattu, eivät ole maa-alueita, joilla on 3 kohdan a, b, d ja e alakohdassa, 4 kohdan a alakohdassa tai 5 kohdassa tarkoitettu maankäyttötatus, kyseisissä kohdissa täsmennetyin maankäyttötatukseen määrittämistä koskevin edellytyksin. Kohdassa mainittu 29 artiklan 3 kohdan a, b, d ja e alakohdat viittaavat ikimetsiin ja aarniometsiin, biologisesti erittäin monimuotoisiin metsiin sekä ruohoalueisiin ja nummiin. Edellä 4 kohdan a alakohdalla viitataan kosteikkoihin. Lopun 5 kohdan viitauksella tarkoitetaan turvemaita.

Uuden vii) alakohdan mukaan metsäbiomassasta biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita tuottavien laitoksien on annettava 30 artiklan 3 kohdan mukaisia tarkastuksia varten yrittötason sisäisiin prosesseihin tukeutuva tarkastuslausuma siitä, että metsäbiomassaa ei ole hankittu vi) alakohdassa tarkoitetuilta maa-alueilta.

Riskiperusteinen malli on kaksiportainen eli jos maataso tietoa ei ole saatavilla, vastaavat asiat voidaan todentaa puun hankinta-alueen tasolla. Hankinta-alueen kriteereihin tehtiin lähes samat muutokset kuin maataso kriteereihin. Muutokset kohtiin iii) ja iv) rinnastuvat maataso vastaaviin kriteereihin tehtyihin muutoksiin, joita kuvataan tarkemmin yllä. Merkittävin muutos hankinta-alueen kriteereihin liittyi kuitenkin kiellettyihin alueisiin. Mikäli uudet vi) ja vii) kriteerit eivät ole osoitettavissa maatasolla, toiminnanharjoittajan tulee eräkohtaisesti osoittaa, että biomassaa ei ole peräisin kielletyiltä alueilta.

LULUCF-kriteerit

Direktiivin 29 artiklan 7 kohta sisältää vaatimukset, jotka on täytettävä maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden (LULUCF) osalta. Vaatimukset on täytettävä joko maa- tai hankinta-alueella. Varsinaiseen LULUCF-kriteeriin tehtiin vähäisiä tekstimuutoksia. Muutokset eivät vaikuta kohdan sisällölliseen tulkintaan.

Direktiiviin lisättiin myös uudet 7 a ja 7 b artiklat, jotka liittyvät jäsenvaltioiden yleisemmän tason metsäbiomassan käyttöön. Uuden 7 a artiklan mukaan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden tuotannon kotimaisesta metsäbiomassasta on oltava johdonmukaista jäsenvaltioiden Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/841 (LULUCF-asetus) 4 artiklassa vahvistettujen velvoitteiden ja tavoitteiden kanssa sekä niiden politiikkojen ja toimenpiteiden kanssa, jotka jäsenvaltiot ovat kuvailleet toimitetuissa yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan. Uudessa 7 b artiklassa säädetään yhdennettyyn kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan sisällyttävistä LULUCF-sektoria koskevista tiedoista, jotka liittyvät metsäbiomassan käyttöön jäsenvaltioissa. Nämä edellä mainitut muutokset eivät suoranaisesti vaikuta yksittäisen toimijan kestävyyskriteerien osoittamiseen eikä uusia kohtia voi tulkita kestävyyskriteeriksi. Uudet artikkelit koskevat vain jäsenvaltioita. Artiklojen noudattamatta jättäminen voi johtaa siihen, että komissio aloittaa rikkomusmenettelyn jäsenvaltiota vastaan. Menettely voi johtaa oikeudenkäyntiin EU-tuomioistuimessa.

Jätteet ja tähteet

Jätteitä ja tähteitä koskeviin vaatimuksiin tehtiin vähäisiä muutoksia. Merkittävin muutos koskee sekajätteen käyttöä energian tuottamiseksi. RED III –direktiivin 29 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan, kun kyse on sekajätteen käytöstä, jäsenvaltiot voivat vaatia toimijoita käyttämään sekajätteen lajittelujärjestelmiä, joiden tarkoituksena on poistaa sekajätteestä fossiiliset materiaalit. Jäsenvaltiot voivat täytäntöönpanon yhteydessä harkita, sisällyttävätkö kyseisen vaatimuksen osaksi kestävyuden osoittamista. Mikäli vaatimus otettaisiin kansallisesti käyttöön, kyseessä olisi uudesta kestävyyskriteeristä, jonka täyttymisen osoittaminen tulisi tehdä osana toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevat kriteerit

Keskeinen RED III -direktiivin aiheuttama muutos kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevaan kriteeriin on vaatimuksen ulottaminen myös olemassa oleviin biomassapolttoaineita käyttäviin laitoksiin, jotka ovat olleet toiminnassa jo ennen RED II -direktiivin voimaantuloa. Biopolttoaineiden osalta niin sanottu KHK-kriteeri säilyy ennallaan.

RED III-direktiivin 29 artiklan 10 kohdan koskevan muutoksen mukaan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden käytöstä saatavien kasvihuonepäästövähennysten on oltava:

- a) vähintään 50 prosenttia niiden biopolttoaineiden, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteiden osalta, jotka on tuotettu laitoksissa, jotka olivat toiminnassa 5.10.2015 tai sitä ennen;
- b) vähintään 60 prosenttia niiden biopolttoaineiden, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteiden osalta, jotka on tuotettu laitoksissa, jotka aloittivat toimintansa 6.10.2015 alkaen ja 31.12.2020 saakka;
- c) vähintään 65 prosenttia niiden biopolttoaineiden, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteiden osalta, jotka on tuotettu laitoksissa, jotka aloittavat toimintansa 1.1.2021;
- d) sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa biomassapolttoaineista, joita käytetään laitoksissa, jotka ovat aloittaneet toimintansa 20.11.2023 jälkeen, vähintään 80 prosenttia;

- e) sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa biomassapolttoaineista, joita käytetään laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on vähintään 10 MW ja jotka ovat aloittaneet toimintansa 1.1.2021 ja 20.11.2023 välisenä aikana, vähintään 70 prosenttia 31.12.2029 saakka ja vähintään 80 prosenttia 1.1.2030 alkaen;
- f) sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa kaasumaisista biomassapolttoaineista, joita käytetään laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on enintään 10 MW ja jotka ovat aloittaneet toimintansa 1.1.2021 ja 20.11.2023 välisenä aikana, vähintään 70 prosenttia ennen kuin ne ovat olleet toiminnassa 15 vuotta ja vähintään 80 prosenttia sen jälkeen, kun ne ovat olleet toiminnassa 15 vuotta;
- g) sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa biomassapolttoaineista, joita käytetään laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on vähintään 10 MW ja jotka ovat aloittaneet toimintansa ennen 1.1.2021, vähintään 80 prosenttia sen jälkeen, kun ne ovat olleet toiminnassa 15 vuotta, ja aikaisintaan 1.1.2026 ja viimeistään 31.12.2029 alkaen;
- h) sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa kaasumaisista biomassapolttoaineista, joita käytetään laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on enintään 10 MW ja jotka ovat aloittaneet toimintansa ennen 1.1.2021, vähintään 80 prosenttia sen jälkeen, kun ne ovat olleet toiminnassa 15 vuotta, ja aikaisintaan 1.1.2026 alkaen.

Alakohdat d-h ovat uusia. Huomionarvoista uusissa KHK-vähennemävaatimuksissa on se, ettei kiinteää biomassaa käyttäville (esim. metsähake) biomassapolttoainelaitoksille, jotka ovat kokonaislämpöteholtaan alle 10 MW ja joiden toiminta on alkanut ennen 20.11.2023, aseteta direktiivin mukaan KHK-vähennemävaatimusta, vaikka kokonaislämpöteholtaan yli 7,5 MW olevat biomassaa käyttävät laitokset joutuvat muilta osin kestävyyskriteereiden vaatimustenmukaisuuden osoittamaan.

RFNBO-polttoaineiden vaadituista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä säädetään uudessa 29 a artiklassa. Sen mukaan muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista peräisin oleva energia lasketaan jäsenvaltioiden uusiutuvan energian osuuksiin ja 3 artiklan 1 kohdassa, 15 a artiklan 1 kohdassa, 22 a artiklan 1 kohdassa, 23 artiklan 1 kohdassa, 24 artiklan 4 kohdassa ja 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin vain, jos kyseisten polttoaineiden käytöstä saatava kasvihuonekaasupäästöjen vähennys on vähintään 70 prosenttia. Vaadittu KHK-vähennys ei muuttunut RED II-direktiivin nähden.

Unionin tietokanta

RED III-direktiivissä unionin tietokannasta säädetään uudessa 31 a artiklassa. Unionin tietokantaa koskevia säännöksiä on laajennettu koskemaan myös nestemäisiä ja kaasumaisia uusiutuvia polttoaineita, joita käytetään myös muilla aloilla kuin liikenteessä. Näin ollen yhä useammalle toiminnanharjoittajalle tulisi asettaa velvollisuus kirjata tietoja unionin tietokantaan.

RED III-direktiivin 31 a artikla unionin tietokannasta sisältää useita säännöksiä, joita olisi kansallisesti pantava täytäntöön. Ensinnäkin jäsenvaltioiden on edellytettävä, että asianomaiset talouden toimijat kirjaavat viipymättä unionin tietokantaan tarkat tiedot tehdyistä liiketoimista ja niiden kattamien polttoaineiden kestävyysominaisuuksista, mukaan luettuna polttoaineiden elinkaarenaikaiset kasvihuonekaasupäästöt, alkaen polttoaineiden tuotantopisteestä ja päättyen hetkeen, jolloin ne saatetaan markkinoille unionissa. Tietojen kirjaamista unionin tietokantaan varten yhteenliitetty kaasujärjestelmä on katsottava yhdeksi ainetasemenetelmäksi. Unionin tietokannassa on annettava tiedot uusiutuvien kaasumaisten polttoaineiden syötöstä ja otosta. Unionin tietokantaan on kirjattava myös tieto siitä, onko tietyn polttoaine-erän tuotantoa tuettu ja jos on, tukijärjestelmän tyyppi. Kyseiset tiedot voidaan kirjata unionin tietokantaan kansallisten tietokantojen kautta. Suomella ei ole omaa kansallista tietokantaa.

Komissiolle on lisäksi annettu direktiivissä delegoitu säädösvalta laajentaa unionin tietokantaan kirjattavien tietojen soveltamisalaa siten, että sillä katettaisiin asiaankuuluvat tiedot polttoaineen tuotantoon käytettävän raaka-aineen tuotanto- ja keräyspisteestä alkaen. Komissio järjesti 10.10-7.11.2024 välisenä aikana julkisen kuulemisen delegoidusta säädösluonnoksesta, jolla ehdotetaan direktiivin mukaisesti tietokannan soveltamisalan laajentamista myös raaka-aineiden keräilypisteisiin. Säädös on tällä hetkellä komission jatkovalmistelussa. Mikäli tietokannan soveltamisalan laajentuminen etenisi tarkoittaisi se sitä, että polttoaineen tuottajien ja jakelijoiden lisäksi myös raaka-aineita tuottavien tai keräävien talouden toimijoiden tulisi syöttää omat tietonsa tietokantaan.

Talouden toimijaa, jolla on ilmoitusvelvollisuus tietokantaan, ei ole määritelty direktiivissä. Ottaen huomioon komission ehdotuksen tietokannan soveltamisalan laajentumisesta, on mahdollista, että sellaiset toimijat, joilla ei ole kansallisen kestävyyslain mukaista velvollisuutta biomassan kestävyys osoittamiseen, olisivat velvollisia raportoimaan unionin tietokantaan. Tämä koskee erityisesti raaka-aineiden tuottajia, joita ei kansallisen kestävyysjärjestelmän puitteissa erikseen sertifioida vaan raaka-aineiden kestävyys tulee osoitetuksi toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän kautta raaka-aineen toimittajilta saatujen tietojen perusteella. Mikäli tietokannan soveltamisalan laajeneminen toteutuu, se käytännössä tarkoittaisi, että nykyisin kestävyyslain soveltamisalan ulkopuolelle jäävät toimijat tulisi saattaa Energiaviraston valvonnan alaisuuteen ja osaksi kansallista kestävyysjärjestelmää. Työ- ja elinkeinoministeriö käy parhaillaan keskusteluja komission kanssa kansallisen järjestelmän erityispiirteiden integroimisesta unionin tietokantaan.

2.2 Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden delegoidut säädökset

RFNBO-polttoaineiden tuotantoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt

Euroopan komission 10.2.2023 antama delegoitu asetus (2023/1184)¹ täydentää RED II -direktiiviä muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa koskevilla säännöillä. Asetuksen keskeinen sisältö kuvaa säännöt, joiden perusteella RFNBO-polttoaineiden tuotannossa käytetty sähkö voidaan katsoa kokonaan uusiutuvaksi. Sääntöjä sovelletaan riippumatta siitä, tuotetaanko muuta kuin biologista alkuperää oleva uusiutuva polttoaine EU:ssa vai sen ulkopuolella.

Päivitetyn RED II -direktiivin mukaan 27 artiklan 6 kohdan 2 alakohdan mukaan sähkö, joka saadaan suorasta liitännästä uusiutuvaa sähköä tuottavaan laitokseen, voidaan kuitenkin laskea kokonaisuudessaan uusiutuvaksi RFNBO-polttoaineiden tuotannossa edellyttäen, että laitos aloittaa toimintansa samaan aikaan kuin muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia liikenteen polttoaineita tuottava laitos tai sen jälkeen, ja laitosta ei ole liitetty verkkoon tai se on liitetty verkkoon mutta voidaan esittää näyttöä siitä, että kyseessä oleva sähkö on toimitettu ottamatta sähköä verkosta. Komissio on tarkentanut suoran liitännän vaatimusta delegoiduissa säädöksissä säätämällä esitettävissä todisteista. Asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan polttoaineen toimittajan on esitettävä todisteet ensinnäkin siitä, että uusiutuvan sähkön tuotantolaitokset on liitetty RFNBO-polttoaineiden tuotantolaitokseen erillisellä linjalla tai RFNBO-polttoaineen tuotanto tapahtuu samassa laitoksessa. Toiseksi hieman direktiivin tekstistä poikkeavasti, RFNBO-polttoaineen tuotantolaitoksen toiminta on täytynyt käynnistyä aikaisintaan 36 kuu-

¹ Komission delegoitu asetus (EU) 2023/1184 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä ottamalla käyttöön unionin menetelmä, jossa vahvistetaan muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

kautta ennen RFNBO-polttoaineen tuotantolaitoksen käynnistymistä. Lisäksi polttoaineen tuottajan tulee osoittaa, että sähkön tuotantolaitoksella, joka on liitetty verkkoon, on älykäs mittausjärjestelmä, jolla osoitetaan ettei verkosta oteta sähköä RFNBO-polttoaineen tuottamiseksi.

Polttoaineen tuottajat voivat laskea verkosta otetun sähkön kokonaan uusiutuvaksi, jos RFNBO-polttoainetta tuottavat laitos sijaitsee tarjousalueella, jolla uusiutuvan sähkön keskimääräinen osuus edellisenä kalenterivuonna oli yli 90 prosenttia ja RFNBO-polttoaineen tuotanto ei ylitä enimmäistuntimäärää, joka on vahvistettu suhteessa uusiutuvan sähkön osuuteen tarjousalueella.

Toisessa vaihtoehdossa polttoaineen tuottajat voivat laskea verkosta otetun sähkön kokonaan uusiutuvaksi, jos RFNBO-polttoaineen tuotantolaitos sijaitsee tarjousalueella, jolla tuotetun sähkön päästöintensiteetti on alle 18 gCO₂ekv/MJ edellyttäen lisäksi, että polttoaineen tuottajat ovat tehneet yhden tai useamman uusiutuvan sähkön hankintasopimuksen (PPA) sellaisen talouden toimijan kanssa, jotka tuottavat sähköä uusiutuvista energialähteistä yhdessä tai useamassa sähkön tuotantolaitoksessa vähintään yhtä suuresta määrästä kuin kokonaan uusiutuvaksi ilmoitetun sähkön määrä ja ilmoitettu sähkö on tosiasiallisesti tuotettu kyseisessä laitoksessa tai kyseisissä laitoksissa, ja ajallista ja maantieteellistä korrelaatiota koskevat edellytykset täyttyvät. Suomen verkkosähkön kasvihuonekaasuintensiteetti on RFNBO-polttoaineen kasvihuonekaasupäästövähennysten määrittämiseksi annetun delegoidun asetuksen (EU) 2023/1185² liitteen taulukossa A 22,9 gCO₂ekv/MJ vuoden 2020 tietojen mukaisesti. Komission syksyllä 2023 julkisella lausuntokierroksella olleessa delegoidun säädöksen luonnoksessa³ koskien vähähiilisiä polttoaineita, kyseinen kasvihuonekaasuintensiteetti oli päivitetty vuoden 2022 tietojen pohjalta Suomelle arvoon 22 gCO₂ekv/MJ. Vuonna 2023 Suomessa otettiin käyttöön Olkiluoto 3 ydinvoimayksikkö ja lisäksi uusiutuvan sähkön tuotantokapasiteetti on lisääntynyt merkittävästi. Tämän suotuisan kehityksen seurauksena Suomen verkkosähkön kasvihuonekaasuintensiteetin odotetaan laskevan alle 18 gCO₂ekv/MJ. Komissio on luvannut päivittää liitteen arvoja säännöllisesti.

Kolmannessa vaihtoehdossa verkosta otettu sähkö, jota käytetään RFNBO-polttoaineen tuottamiseen, voidaan myös laskea kokonaan uusiutuvaksi, jos RFNBO-polttoaineen tuottamiseen käytetty sähkö kulutetaan sellaisella taseselvitysjaksolla, jonka ajalta polttoaineen tuottaja voi kansalliselta siirtoverkonhaltijalta saadun näytön perusteella osoittaa, että uusiutuvia energialähteitä käyttävien sähkön tuotantolaitosten ajojärjestystä muutettiin alaspäin asetuksen (EU) 2019/943 13 artiklan mukaisesti ja RFNBO-polttoaineen tuotantoon kulutettu sähkö vähensi ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn tarvetta vastaavalla määrällä.

Neljäntenä vaihtoehtona polttoaineen tuottajat voivat laskea sähkön kokonaan uusiutuvaksi, jos se täyttää täydentävyyttä, ajallista korrelaatiota ja maantieteellistä korrelaatiota koskevat edellytykset. Täydentävyyttä koskevan kriteerin katsotaan täyttyneen, jos polttoaineen tuottajat tuottavat omilla laitoksillaan uusiutuvaa sähköä vähintään yhtä suuren määrän kuin kokonaan uusiutuvaksi ilmoitetun sähkön määrä tai ne ovat tehneet PPA-sopimuksia sellaisten talouden

² Komission delegoitu asetus (EU) 2023/1185 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä vahvistamalla kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskeva vähimmäiskynnys ja täsmentämällä menetelmä muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi.

³ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14303-Methodology-to-determine-the-greenhouse-gas-GHG-emission-savings-of-low-carbon-fuels_en

toimijoiden kanssa, jotka tuottavat uusiutuvaa sähköä uusiutuvista energialähteistä vähintään yhtä suuresta määrästä kuin kokonaan uusiutuvaksi ilmoitetun sähkön määrä ja ilmoitettu sähkö on tosiasiallisesti tuotettu laitoksessa tai laitoksissa, joiden toiminta käynnistyi aikaisintaan 36 kuukautta ennen RNFBO-polttoainetta tuottavan laitoksen toiminnan käynnistymistä. Lisäksi uusiutuvan sähkön tuotantolaitos ei saa olla saanut toiminta- tai investointitukea.

Ajallisen korrelaation katsotaan täyttyvän 31.12.2029 asti jos RFNBO-polttoaine tuotetaan saman kalenterikuukauden aikana kuin PPA-sopimuksen mukaisesti tuotettu uusiutuva sähkö tai se tuotetaan uusiutuvalla sähköllä, joka on peräisin elektrolyysilaitteen tai uusiutuvan sähkön tuotantolaitoksen kanssa saman verkkoliitäntäpisteen takana sijaitsevasta uudesta varastosta, joka on ladattu saman kalenterikuukauden aikana kuin uusiutuvan sähkön PPA-sopimuksen mukainen sähkö on tuotettu. Alkaen 1.1.2030 ajallinen korrelaatio täyttyy, jos RFNBO-polttoaine tuotetaan saman yhden tunnin ajanjakson aikana kuin uusiutuvan sähkön PPA-sopimuksen mukaisesti tuotettu uusiutuva sähkö tai se tuotetaan varastoidulla uusiutuvalla sähköllä, joka on ladattu saman yhden tunnin ajanjakson aikana kuin uusiutuvan sähkön PPA-sopimuksen mukainen sähkö on tuotettu. Jäsenvaltioilla on harkinta soveltaa tuntikorrelaatiota jo 1.7.2027 alkaen alueellaan ilmoitettuaan asiasta komissiolle. Ajallisen korrelaation katsotaan täyttyvän aina, jos RFNBO-polttoaine tuotetaan yhden tunnin ajanjakson aikana, jolloin komission asetuksen (EU) 2015/1222 39 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu vuorokausimarkkinoiden yhteenkytkennästä saatava sähkön selvityshinta tarjousalueella on enintään 20 euroa megawattitunnilta tai alhaisempi kuin päästöoikeuden hinta kerrottuna luvulla 0,36.

Maantieteellisen korrelaatio katsotaan täyttyvän, jos vähintään yksi seuraavista elektrolyysilaitteen sijaintia koskevista kriteereistä täyttyy: PPA-sopimuksen mukainen sähkön tuotantolaitos sijaitsee samalla tarjousalueella kuin elektrolyysilaitte, sähkön tuotantolaitos sijaitsee yhteenliitetyllä tarjousalueella ja vuorokausimarkkinoiden sähkön hinnat yhteenliitetyllä tarjousalueella kyseisenä ajanjaksona ovat yhtä suuret tai korkeammat kuin sillä tarjousalueella, jolla RFNBO-polttoaine tuotetaan tai PPA-sopimuksen mukainen uusiutuvaa sähköä tuottava laitos sijaitsee offshore-tarjousalueella, joka on yhteenliitetty siihen tarjousalueeseen, jolla elektrolyysilaitte sijaitsee.

Jäsenvaltiot voivat edellä olevien kriteerien lisäksi ottaa käyttöön elektrolyysilaitteiden ja uusiutuvan sähkön tuotantolaitosten sijaintia koskevia lisäkriteerejä sen varmistamiseksi, että kapasiteetin lisäykset ovat yhteensopivia vety- ja sähköverkon kansallisen suunnittelun kanssa. Mahdolliset lisäkriteerit eivät saa haitata sähkön sisämarkkinoiden toimintaa.

RFNBO-polttoaineen kasvihuonekaasupäästövähennyksen määrittely

Edellä mainittuun asetukseen liittyy samana päivänä annettu komission delegoitu asetukset (EU) 2023/1185 kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden sekä RFNBO-polttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennysten määrittämisestä. Asetus sisältää myös kasvihuonekaasupäästövähennemävaatimuksen kierrätetyille hiilipitoisille polttoaineille.

Asetuksen liitteessä säädetään yksityiskohtaisesti RFNBO-polttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennemän laskemisesta. Kasvihuonekaasupäästöjen laskentamenetelmässä otetaan huomioon RFNBO-polttoaineiden tuotannosta aiheutuvat päästöt koko elinkaaren ajalta. Lyhyellä aikavälillä RFNBO-polttoaineiden tuotannossa käytetyn hiilidioksidin alkuperällä ei ole merkitystä, mutta vuoden 2041 jälkeen kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa saa hyötyä ainoastaan hiilidioksidista, joka on otettu talteen esimerkiksi ilmasta tai kestävästi tuotetun biopolttoaineen, bionesteen tai biomassapolttoaineen poltosta.

2.3 Kansallisen järjestelmän hyödyntäminen kestävyuden osoittamisessa

RED III-direktiivi ei muuttanut merkittäväällä tavalla vaihtoehtoja osoittaa kestävyyskriteerien täyttyminen. Komissio voi katsoa, että vapaaehtoiset kansalliset tai kansainväliset järjestelmät, joissa asetetaan vaatimukset uusiutuvien polttoaineiden ja kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden tuotannolle, sisältävät tarkkaa tietoa kasviuonekaasupäästöjen vähennyksistä, osoittavat, että 27 artiklan 6 kohdan sekä 31 a artiklan 5 kohtaa on noudatettu, tai osoittavat, että biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-erät täyttävät direktiivissä asetetut kestävyyskriteerit.

Vaihtoehtoisesti jäsenvaltiot voivat täydennetyn 30 artiklan 6 kohdan mukaisesti perustaa kansallisia järjestelmiä, joissa todennetaan kestävyyskriteerien ja kasviuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevien kriteerien noudattaminen koko alkuperäketjussa ja joissa on mukana toimivaltaisia viranomaisia. Kyseisten järjestelmien avulla voidaan myös todentaa talouden toimijoiden unionin tietokantaan sisällyttämien tietojen tarkkuus ja kattavuus, osoittaa 27 artiklan 6 kohdan noudattaminen ja sertifioida biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet, joista todennäköisesti ei aiheudu epäsuoria maankäytön muutoksia.

Suomi on perustanut kansallisen järjestelmän. Suomi ei ole ilmoittanut kansallisesta järjestelmästä komissiolle, minkä vuoksi sen kautta myönnetyt kestävyystodistukset eivät kelpaa muissa jäsenvaltiossa polttoaineiden kestävyuden osoittamiseen. Kansallinen järjestelmä on sisältänyt ainoastaan biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet. Direktiivimuutoksen myötä kansallista järjestelmää voitaisiin täydentää myös RFNBO-polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla.

RED III-direktiivi kuitenkin tarkensi todentamiseen liittyviä vaatimuksia, joita tulisi noudattaa myös kansallisessa järjestelmässä. Direktiivin 30 artiklan 1 kohdan mukaan kun uusiutuvat polttoaineet ja kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet on laskettava 3 artiklan 1 kohdassa, 15 a artiklan 1 kohdassa, 22 a artiklan 1 kohdassa, 23 artiklan 1 kohdassa, 24 artiklan 4 kohdassa ja 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin, jäsenvaltioiden on vaadittava talouden toimijoita osoittamaan tämän artiklan 8 kohdan nojalla hyväksytyyn täytäntöönpanosäädöksen mukaisesti pakollisten, riippumattomien ja avointen tarkastusten avulla, että 29 artiklan 2–7 ja 10 kohdassa sekä 29 a artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyt uusiutuvia polttoaineita ja kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita koskevat kestävyyskriteerit ja kasviuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevat kriteerit on täytetty.

Muutos RED II-direktiivin nähden kulminoituu viittaukseen annetun täytäntöönpanosäädöksen mukaisiin pakollisiin, riippumattomiin ja avoimiin tarkastuksiin. Direktiivissä on tältä osin tarkoitettu viitata kestävyyskriteerien, kasviuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevien kriteerien sekä vähäistä epäsuoran maankäytön muutoksen riskiä koskevien kriteerien todentamista koskevista säännöistä annettuun komission täytäntöönpanoasetukseen (EU) 2022/996. Täytäntöönpanoasetuksessa on säännöksiä talouden toimijan määritelmästä, vapaaehtoisten järjestelmien hallinnosta, tarkastusprosessista ja erityisiä säännöksiä ainetasemenetelmästä ja unionin tietokannan täytäntöönpanosta. Vaikka täytäntöönpanoasetuksen kohde on varsin laaja, kohdistuu valtaosa säännöksistä nimenomaisesti tunnustettuihin vapaaehtoisiin ja kansallisiin järjestelmiin. On siten epäselvää, miltä osin täytäntöönpanoasetus vaikuttaa Suomen kansalliseen järjestelmään ja todentamiseen. Suomi käy parhaillaan komission kanssa keskusteluja aiheesta. Mikäli täytäntöönpanoasetuksen katsottaisiin sitovan myös kansallisia järjestelmiä, voisi se aiheuttaa merkittäviä muutoksia kansalliseen järjestelmään erityisesti toiminnanharjoittajan määritelmään.

3 Nykytila ja sen arviointi

Toimijoiden määrä kansallisessa kestävyysjärjestelmässä

Voimassa olevan kansallisen kestävyysjärjestelmän mukaiset toiminnanharjoittajat voidaan jakaa pääosin neljään kategoriaan: päästökauppalaitoksiin, biopolttoaineiden ja liikenteessä käytettävän biokaasun valmistajiin ja jakelijoihin, työ- ja elinkeinoministeriön energiatuen saaneisiin toiminnanharjoittajiin sekä biokaasua lämmöntuotannossa hyödyntäviin laitoksiin. Elokuussa 2024 Energiaviraston hyväksymiä toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmiä oli yhteensä 196 kappaletta.

Nykyisin suurimman toiminnanharjoittajaryhmän muodostavat kiinteitä biomassapolttoaineita käyttävät päästökauppalaitokset, joita on tällä hetkellä yhteensä 170 laitosta. Päästökauppalaki (1270/2023) edellyttää bionesteiden ja biomassapolttoaineiden kestävyuden osoittamista, mikäli kyseiset polttoaineet halutaan ilmoittaa nollapäästöisinä laitoksen vuosittaisessa päästöselvityksessä. Valtaosan 170 biomassaa käyttävistä laitoksista kokonaislämpöteho on yli 20 MW, mutta mukana on myös pienempiä laitoksia, jotka kuuluvat samaan kaukolämpöverkkoon päästökauppaan kuuluvan suuremman laitoksen kanssa.

Päästökaupan soveltamisalasta on jäämässä pois yli 95 % biomassapolttoaineita koskevan säännön perusteella yhteensä 79 laitosta, joista 57 laitoksen kokonaislämpöteho on yli 20 MW. Kyseiset laitokset jäävät kuitenkin kestävyyslain soveltamisalan piiriin lain 2 a §:n perusteella, joka velvoittaa uusiutuvan energian direktiivin mukaisesti kestävyuden osoittamiseen, jos laitoksen kokonaislämpöteho on kiinteitä biomassapolttoaineita käytettäessä vähintään 20 MW.

Muita kestävyysjärjestelmän omaavia toiminnanharjoittajia ovat biopolttoaineiden ja bionesteiden valmistajat ja jakelijat, joita on kansallisessa kestävyysjärjestelmässä yhteensä neljä kappaletta. Lisäksi kestävyysjärjestelmiä on 31 biokaasulaitoksella, jotka ovat kestävyyslain tarkoitettamia toiminnanharjoittajia joko valtion energiatuen saajina, liikenteen biokaasun vapaaehtoisina jakelijoina tai sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverolain mukaisina biokaasun valmisteverovelvollisina.

Energiavirasto hyväksyi joulukuussa 2024 ensimmäisen vapaaehtoisen RFNBO-polttoaineiden jakelijan jakeluvuorituksen piiriin. Vuoden 2023 alusta alkaen jakeluvuoritetta on voinut täyttää myös RFNBO-polttoaineilla. Jakeluvuoritetta täyttävien uusiutuvien polttoaineiden tulee täyttää kestävyyskriteerit. Tähän asti kestävyyslaissa ei kuitenkaan ole ollut vaatimustenmukaisuuden osoittamisen mahdollisuutta RFNBO-polttoaineille.

Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden käyttö ja kehitys

Suomessa vetyä käytetään nykyisin pääasiasiassa öljynjalostuksessa ja pienissä määrin kemianteollisuuden prosesseissa ja kaivosteollisuudessa. Liikenteessä RFNBO-polttoaineiden käyttö on hyvin rajallista. Vetyä valmistetaan tällä hetkellä eniten fossiilisesta maakaasusta. RFNBO-polttoaineita ei ole vielä Suomessa tuotettu teollisessa mittakaavassa, mutta ensimmäinen laitos on aloittanut tuotannon vuoden vaihteessa 2025. Lukuista muitakin hankkeita on vireillä.

Liikenteen RFNBO-polttoaineiden lisäksi tulevaisuudessa myös teollisuuden vedyn käytöstä tulee korvata osa RFNBO-polttoaineilla. RED III-direktiivin mukaan EU:n jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden lopullisessa energiakäytössä ja muussa kuin energiakäytössä käytettävien RFNBO-polttoaineiden osuus saavuttaa vähintään 42 prosenttia teollisuudessa käytetystä vedystä vuoteen 2030 mennessä ja 60 prosenttia vuoteen 2035 mennessä. Myös teollisuuden

RFNBO-polttoaineiden tulee osoittaa niiden vaatimustenmukaisuus delegoitujen säädösten mukaisesti. RED III-direktiivin mukaisen vedyn teollisen loppukäytön arvioidaan Suomessa olevan nykyisellään varsin vähäinen eli noin 1,1 TWh. Määrässä ei huomioida kaikkea Suomessa teollisuudessa käytettävää vetyä, sillä esimerkiksi liikenteen polttoaineiden ja biopolttoaineiden tuotannossa välituotteina käytetty vety ei kuulu kyseisen tavoitteen piiriin. Teollisuuden RFNBO-polttoaineiden tavoitteesta tullaan linjaamaan kansallisesti kevään 2025 aikana.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksen pääasiallinen tavoite on RED III-direktiivin kestävyyskriteereitä koskevan sääntelyn kansallisen täytäntöönpanon edellyttämien säännösmuutosten toteuttaminen kestävyyslaissa. Esityksen tavoitteena on varmistaa, että Suomessa kulutetut biopolttoaineet, bionesteet, biomasapolttoaineet sekä RFNBO-polttoaineet ovat tuotettu kestäväällä tavalla ja ne voidaan ottaa huomioon uusiutuvan energian vuotta 2030 koskevassa sitovassa unionin tavoitteessa, Suomen vahvistamassa kansallisessa panoksessa sekä liikenteen uusiutuvan energian osuutta koskevassa velvoitteessa.

Esityksellä säädettäisiin voimassa olevan kansallisen järjestelmän soveltamisalan laajentamisesta ja saatettaisiin kansallisesti voimaan direktiivin mukaiset muutokset maatalous- ja metsäbiomassoja koskeviin kestävyyskriteereihin.

Esityksessä ei ehdoteta otettavaksi käyttöön uutta vaatimusta sekajätteen lajittelujärjestelmistä. Jäsenvaltiot voivat täytäntöönpanon yhteydessä harkita, sisällyttävätkö kyseisen vaatimuksen osaksi kestävyuden osoittamista.

Ehdotetulla lakimuutoksella edellytettäisiin, että yli 7,5 MW:n sähköä, lämmitystä tai jäähdytystä tuottavilla laitoksilla osoitetaan käytettyjen biomassojen kestävyyskriteerien täyttyminen. Velvoite ulottuisi näin laajemmin päästökaupan ulkopuolisiin toimijoihin. Kansallisia lisäkriteereitä ei asetettaisi biomassapolttoaineille.

Kasvihuonekaasupäästövähennämisen vähimmäisarvoista säädettäisiin kaikkien polttoaineiden osalta RED III-direktiivin mukaisesti.

Lailla myös säädettäisiin tarkemmin RFNBO-polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden eli kestävyyskriteerien osoittamisesta kansallisella järjestelmällä. Samalla lain nimike ehdotetaan muutettavaksi laiksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä, jotta se vastaisi lain soveltamisalaan tehtäviä muutoksia.

Esityksellä kumottaisiin uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) unionin tietokantaa koskeva 7 §:n 7 momentti sääntelyn päällekkäisyyden välttämiseksi.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Laitoksia koskevien esitettyjen muutosten keskeisimmät yritysvaikutukset liittyvät kestävyyslain soveltamisalamuutoksiin ja kestävyyskriteerien muutoksiin vaikuttaviin kustannusvaikutuksiin ja hallinnolliseen taakkaan.

Kestävyysslain soveltamisalaan kuuluvien laitosten lukumäärän ennakoidaan nousevan noin 70 uudella laitoksella muuttuneen RED III-direktiivin kokonaislämpötehorajan myötä. Lisäksi sähköä, lämpöä tai jäähdytystä tuottavat nykyiset laitoksien pitää päivittää kestävyysjärjestelmäksi, sillä suurin osa nyt hyväksytyjen laitosten kestävyysjärjestelmistä on sellaisia, joissa ei ole ollut KHK-kriteerin vaatimusta. Lisäksi metsäbiomassaa käyttävien toiminnanharjoittajien tulee lisätä kestävyysjärjestelmiinsä tarkastuslausuma siitä, ettei metsäbiomassaa ole hankittu kielletyiltä alueilta.

Biokaasulaitosten määrään nyt tehtävät muutokset eivät vaikuta, sillä niiden osalta kokonaislämpötehorajat eivät ole muuttuneet. Myöskään biometaanin virtausnopeuden lisäys ei todennäköisesti aiheuta uusien biokaasulaitosten hakeutumista kestävyysjärjestelmän piiriin, sillä tuotannossa olevilla laitoksilla on jo hyväksyty kestävyysjärjestelmä, mikäli ne toimittavat biometaania liikennekäyttöön jakeluvetoilainsäädännön kautta.

RFNBO-polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisen mahdollistaminen kansallisella järjestelmällä nostaa myös uusien toiminnanharjoittajien määrää. On todennäköistä, että suurin osa RFNBO-polttoaineita liikenteeseen ja teollisuuteen toimittavista RFNBO-polttoaineen tuottajista haluaa osoittaa RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymisen kansallisella järjestelmällä. Jos toiminta on suunniteltu kansainväliseksi, on silloin yleensä tarkoituksenmukaisempaa käyttää vapaaehtoisia järjestelmiä. Toistaiseksi tarkkaa arvioita toiminnanharjoittajien määrästä, jotka haluaisivat hyödyntää kansallista järjestelmää RFNBO-polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa ei ole. Talvella 2024 kahdesta vetylaitoksessa on tehty investointipäätökset, mutta vuosikymmenen loppuun mennessä mahdollisia RFNBO-toimijoita olisi jo huomattavasti enemmän.

Välittömiä taloudellisia kustannuksia aiheutuu toiminnanharjoittajille kestävyysjärjestelmän käyttöönotosta syntyvistä sisäisistä prosesseista, kuten kestävyysjärjestelmään sisältyvien menettelyiden organisoinnista ja dokumentoinnista. Osalle toiminnanharjoittajista tämä voi tarkoittaa konsulttityön hankintaa. Muut välittömät kustannukset aiheutuvat kestävyysjärjestelmän päätösmaksuista sekä todentamiskustannuksista.

Kiinteitä biomassapolttoaineita käyttävän laitoksen kansallinen kestävyysjärjestelmä voidaan katsoa laajaksi tai suppeaksi. Pääsääntöisesti kestävyysjärjestelmät ovat olleet suppeita, mutta erityisen monimutkaisten tai työläiden laitosten kestävyysjärjestelmä voidaan katsoa Energiavirastossa laajaksi. Laajan kestävyysjärjestelmän hyväksymispäätöksen hinta on Energiavirastossa 8 000 € ja suppean kestävyysjärjestelmän 4 000 €. Muutospäätös laajalle kestävyysjärjestelmälle maksaa 4 000 € ja suppealle 2 000 €. Sääntelyn piiriin tulevien 7,5–20 MW laitosten kestävyysjärjestelmät tullaan Energiaviraston mukaan katsomaan pääsääntöisesti suppeiksi. Myös suurin osa kestävyyslain muuttamisen aiheuttamista muutospäätöksistä tehdään suppeisiin kestävyysjärjestelmiin.

RFNBO-polttoaineiden vaatimustenmukaisuutta osoittava toiminnanharjoittajan järjestelmän hyväksymispäätöksen hinnasta ei ole tässä vaiheessa tietoa. Energiaviraston päätöshinnat määräytyvät kustannusvastaavuuden mukaan. Hyväksymispäätöksen hinnan oletetaan olevan lähempänä suppean kestävyysjärjestelmän hintaa.

Todentamiskustannuksia kertyy hyväksymishakemukseen liittyvän todentajan lausunnon hankinnasta, sekä vuotuisista kestävyysjärjestelmän noudattamisen tarkastuksista. Myös mahdolliset muutoshakemukset edellyttävät todentajan lausuntoa, jos kyse on vähäistä suuremmista muutoksista. Todentamisen kustannukset vastaavat konsulttityön hintaa.

Jos kestävyysjärjestelmään hakeutuvilla toiminnanharjoittajilla menisi keskimäärin hakemuksen jättämiseen liittyviin toimenpiteisiin noin 120 tuntia, olisi hallinnollinen kustannus työ- ja elinkeinoministeriön sääntelytaakkalaskurin mukaan per toiminnanharjoittaja yhteensä 13 500 euroa todentamiskustannukset ja päätösmaksut mukaan laskettuna. Vuosittain toistuva kustannus kestävyysraportoinnista olisi yrityskohtaisesti 6 800–7 800 euroa.

Ympäristövaikutukset

Kestävyyskriteerien täyttymisen osoittaminen vaikuttaa Suomen uusiutuvan energian tavoitteiden, ja siten myös ilmastotavoitteiden, saavuttamiseen. Ainostaan kestäväksi osoitettu biopolttoaine, bioneste ja biomassapolttoaine sekä vaatimukset täyttävä RFNBO-polttoaine voidaan laskea mukaan kansallisiin uusiutuvan energian tavoitteisiin. Huomionarvoista kuitenkin on, että kestävyyslaki ei itsessään edellytä kestävyuden osoittamista muuta kuin yli 7,5 MW:n biomassapolttoaineita käyttäviltä sähköä, lämpöä tai jäädytystä tuottavilta laitoksilta.

Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset

Esityksen ei arvioida heikentävän perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Energiaviraston tehtäviin sisältyy toiminnanharjoittajien ja todentajien ohjeistaminen, hakemusten ja niihin perustuvien selvitysten käsittely sekä valvonta- ja tarkastustoiminta.

Kestävyys sääntelyn laajentaminen uusiin toiminnanharjoittajiin sekä uusien vaatimusten päivittäminen voimassaoleviin kestävyysjärjestelmiin lisää Energiaviraston työmäärää arviolta kahdella henkilötyövuodella. Työmäärää kasvattavat ohjeistuksen päivitys sekä uusien toiminnanharjoittajien neuvonta ja kestävyysjärjestelmää koskevien hyväksymis- ja muutospäätösten käsittely. Suurin osa tulevista kustannuksista voitaisiin kattaa päätösmaksuilla.

Todentajat toimivat viranomaistehtävissä todentaessaan biomassasta valmistettujen polttoaineiden kestävyysjärjestelmiä. Todentajien työmäärä tulee kasvamaan uusien toiminnanharjoittajien myötä huomattavasti. Suomessa on tällä hetkellä 3 todentajaorganisaatiota, jotka todentavat biomassasta valmistettujen polttoaineiden kestävyyskriteereiden täyttymistä. Todentajahenkilöitä on yhteensä 10 kappaletta. Todentajaorganisaatioita ja varsinaisia todentajahenkilöitä on verrattain vähän todennettävien toiminnanharjoittajien määrään nähden. Todentajilla on lisäksi lakisääteisiä tehtäviä muun muassa päästökaupassa, tuotantotuessa sekä liikenteen jakeluvoitteen. Kysyntä todentamispalveluille on tällä hetkellä suurempi kuin mitä todentajaorganisaatioita on tarjolla.

Jatkossa todentajalla olisi mahdollisuus myös todentaa RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerien täytyminen. Tämä kuitenkin edellyttäisi pätevyyden osoittamista ja todentajan hyväksymispäätöksen muuttamista. Todentajan hyväksymispäätöksen muuttaminen maksaa 1500 euroa. Myös uusia todentajaorganisaatioita voisi hakeutua kestävyyslain mukaisiksi todentajiksi. Päätös todentajan hyväksymisestä maksaa 3 400 euroa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Yksinkertaistetut todentamisjärjestelmät

Valmistelun aikana arvioitiin mahdollisuutta säätää RED III-direktiivin 30 artiklan 6 kohdan 4 alakohdassa tarkoitetuista yksinkertaistetuista kansallisista todentamisjärjestelmistä. Direktiivissä ei oteta kantaa, minkälaisia nämä yksinkertaistetut todentamisjärjestelmät voisivat olla. Komissiolle on annettu delegoitu säädösvalta vahvistaa yhdenmukaiset edellytykset yksinkertaistetuille vapaaehtoisille todentamisjärjestelmille. Säädösvalta kuitenkin koskee vain vapaaehtoisia järjestelmiä. Edellytykset yksinkertaistetulle todentamisjärjestelmälle ei ole lain kirjoittamishetkellä vahvistettu. Työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinut, että yksinkertaistetut todentamisjärjestelmät voisivat koskea vaadittujen laitoskäyntien määrää tai ryhmätodennusta. Valmistelun aikana on kuitenkin tunnistettu, että Energiavirastolla on jo nyt varsin laaja harkintavalta päättää, kuinka usein toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä on todennettava ja kuinka usein laitoskäyntejä on tehtävä ilman tarvetta tehdä lainsäädäntöön muutoksia. Valmistelun aikana päädyttiin siihen, että olisi tarkoituksenmukaista ensin nähdä minkälaisia kevennyksiä komissio on katsonut aiheelliseksi vapaaehtoisille järjestelmille, ja arvioida sen jälkeen, onko osa niistä sellaisia, joita voitaisiin tuoda myös osaksi kansallista järjestelmää.

RFNBO-polttoaineet

Valmistelussa tarkasteltiin myös vaihtoehtoa, jossa RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerien osoittamista ei olisi mahdollistettu kansallisen järjestelmän kautta. Tällöin kestävyyskriteerit olisivat olleet osoitettavissa vain komission hyväksymillä vapaaehtoisilla tai kansallisilla järjestelmillä. Tällä hetkellä RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymistä voidaan osoittaa ISCC:n, REDcert-EU:n ja CertifHy:n vapaaehtoisilla järjestelmillä. Vapaaehtoisten järjestelmien etuna on, että järjestelmän kautta saatu sertifiointi kelpaa myös muille EU:n jäsenvaltioille osoitukseksi kestävyyskriteerien täyttymisestä. Toisaalta vapaaehtoisen järjestelmän sertifiointin ylläpito on usein verrattain kallis suhteessa kansallisen järjestelmän kuluihin. RFNBO-polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittaminen kansallisella järjestelmällä katsottiin kuitenkin tarkoituksenmukaiseksi hankkeiden hallinnollisen taakan minimoimiseksi. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että myös Suomesta löytyy RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerien osoittamiseen liittyvää osaamista, jota voitaisiin kehittää kansallisen kestävyysjärjestelmän kautta.

Kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet

Valmistelun aikana arvioitiin lisäksi kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden, jäljempänä myös *RCF*, lisäämistä kestävyyslakiin. Kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla tarkoitetaan RED III-direktiivin 2 artiklan 35 kohdan mukaan nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita, jotka tuotetaan uusiutumaton alkuperää olevista nestemäisistä tai kiinteistä jätevirroista, jotka eivät sovellu direktiivin 2008/98/EY 4 artiklan mukaiseen materiaalien hyödyntämiseen, tai uusiutumaton alkuperää olevista, jätteiden käsittelystä peräisin olevasta kaasusta ja pakokaasusta, joita syntyy teollisuuslaitosten tuotantoprosessin väistämättömänä ja tahattomana seurauksena. RED III-direktiivin 25 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineen huomioon liikenteen yleistavoitteen laskennassa. Jäsenvaltiot voivat myös päättää olla laskematta kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita mukaan. Suomi on päättänyt olla ottamatta kyseiset polttoaineet mukaan liikenteen jakeluvoitteeseen, mikä puoltaisi sitä, että RCF:t jätettäisiin lisäämättä kestävyyslakiin. RCF:ien pitää täyttää 70 % kasvihuonekaasupäästövähennävaatimus, jotta se voitaisiin laskea mukaan tavoitteisiin. Valmistelussa otettiin myös huomioon, että RCF:illä on mahdollista täyttää EU:n lentoliikennettä koskevaa ReFuelEU Aviationin⁴ tavoitteita. Tältä osin toiminnanharjoittajilla voisi olla tarvetta osoittaa kierrätettyjen hiili-

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/2405 tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisesta kestäväälle lentoliikenteelle (ReFuelEU Aviation aloite).

pitoisten polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttyminen. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole näköpiirissä, että Suomessa valmistettaisiin kierrätettyjä hiilipitoisia polttoaineita, minkä vuoksi ne olisi lisättävä kestävyyslakiin. Mikäli toiminnanharjoittaja haluaa hyödyntää tavoitteidensa saavuttamiseksi kierrätettyjen hiilipitoisia polttoaineita, voitaisiin mainittujen polttoaineiden kestävyys osoittaa vapaaehtoisilla järjestelmillä. Asia on kuitenkin kansallisesti seurattava, ja mikäli tarvetta RCF:n kestävyuden osoittamiselle lisääntyy, olisi tarkoituksenmukaista uudemman kerran harkita niiden lisäämistä kestävyyslakiin.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

RED III -direktiivin täytäntöönpano kestävyyskriteerisääntelyn osalta on tällä hetkellä pääsääntöisesti kesken kaikissa jäsenvaltioissa eikä yksikään jäsenvaltio ei ole vielä ilmoittanut täytäntöönpanotoimista tältä osin.

Ruotsi

Ruotsissa kestävyyskriteerisääntely on pantu täytäntöön biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteereitä koskevalla lailla (Lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen). Lain valvontaviranomaisena toimii paikallinen Energiavirasto.

Ruotsin paikallinen metsäkeskus on julkaissut selvityksen kiristyneiden maatason kestävyyskriteereiden täyttymisestä. Ruotsissa arvioidaan maatason kriteerien täyttyvän.

Ruotsissa RED III-direktiivin täytäntöönpanovalmistelut on jo aloitettu. Ruotsi tähtää sääntelyn voimaantuloon 1.7.2025. Osa kasvihuonekaasupäästövähennystä koskevista vaatimuksista ehdotetaan tulevan voimaan vasta 1.1.2030.

Saksa

Saksassa biopolttoaineiden kestävyyskriteereitä koskeva asetus (Verordnung über Anforderungen an eine nachhaltige Herstellung von Biokraftstoffen (Biokraft-NachV)) tuli voimaan 2.10.2009.

Bionesteiden kestävydestä on annettu erillinen asetus (Biomassestrom-Nachhaltigkeitsverordnung – BioSt-NachV). Bionesteiden ja biopolttoaineiden kestävyyskriteereiden toimivaltaisena viranomaisena toimii liittovaltion maatalous- ja elintarvikevirasto Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (jäljempänä BLE).

Keskeinen työkalu kestävyysjärjestelmien hallinnoimiseksi on tietojärjestelmä Nachhaltige Biomasse System (Nabisy). BLE hallinnoi biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassojen kestävyyttä tietojärjestelmän kautta.

Saksassa luonnoksen kestävyyskriteerien täytäntöönpanosta odotetaan valmistuvan alkuvuodesta 2025. Joidenkin arvioiden mukaan Saksa ei välttämättä pysty täytäntöönpanemaan sääntelyä ennen toukokuun direktiivin täytäntöönpanon määräaikaan ottaen huomioon myös Saksassa keväällä järjestettävät vaalit.

Viro

RED III-direktiivin edellyttämä lainsäädäntö on tarkoitus antaa tammi-helmikuun aikana Viron eduskunnalle. Ensisijaisesti muutoksen kohteena ovat seuraavat lait: Energiamajanduse korralduse seadus (Energy Sector Organisation Act) ja Elektriturseadus (Electricity Market Act).

Kestävyysskriteerien soveltamisalan laajentumisen lisäksi merkittävin muutos Viron kannalta liittyy kasvihuonekaasupäästövähentämisaatimuksiin. Aikaisemmin RED-direktiivin sääntely ei ole vaikuttanut paikallisiin laitoksiin, mutta RED III-direktiivin sääntelyn piiriin tulee joitakin toimijoita.

6 Lausuntopalaute

[Täydentyä myöhemmin]

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineita annetun lain muuttamisesta

Lain nimike. Lain nimikettä ehdotetaan muutettavaksi laiksi eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä. Lakia sovellettaisiin jatkossa biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden lisäksi myös muuta kuin biologista alkuperää oleviin uusiutuviin polttoaineisiin.

1 §. *Lain soveltamisala.* Lain 1 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että lakia sovellettaisiin myös muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen. Direktiivin 30 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat perustaa kansallisia järjestelmiä, joissa todennetaan 29 artiklan 2–7 ja 10 kohdassa sekä 29 a 1 ja 2 kohdassa vahvistettujen kestävyyskriteerien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevien kriteerien noudattaminen 29 a artiklan 3 kohdan nojalla kehitetyn menetelmän mukaisesti koko alkuperäketjussa ja joissa on mukana toimivaltaisia viranomaisia. Kestävyysslaissa säännellään kansallisesta järjestelmästä, jolla on voinut osoittaa biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita koskevien kestävyyskriteerien täyttyminen. Kansallinen järjestelmä on tarkoituksenmukaista laajentaa kattamaan myös RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerit ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisen. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät enää direktiivin mukaiset kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet, joiden vaatimustenmukaisuuden osoittaminen voitaisiin osoittaa vapaaehtoisilla järjestelmillä.

2 §. *Lain suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälän 1 ja 2 momenttia muutettaisiin siten, että suhde muuhun lainsäädäntöön laajennettaisiin koskemaan myös muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita. Vaikka niin sanottujen RFNBO-polttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähentämisaatimus on jo ollut lisättyä lakiin, sääntely on ollut puutteellinen, sillä laki ei ole mahdollistanut RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttämisen osoittamisen kansallisella toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmällä. Muutoksella huomioidaan, että esimerkiksi liikenteen uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoitetta on mahdollista täyttää muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineilla. Voidakseen kuitenkin täyttää jakeluvelvoitetta on samalla myös osoitettava, että RFNBO-polttoaineet täyttävät EU-sääntelyssä asetetut vaatimukset. Lisäksi otettaisiin huomioon, että kansallista valtionavustusta on myönnetty useammalle vetyhankkeelle ja tuen ehtona on ollut RFNBO-laatuisten polttoaineiden valmistus. Näiden hankkeiden tulisi voida osoittaa laitoksessa tuotettujen RFNBO-polttoaineiden vaatimustenmukaisuus myös kansallisella järjestelmällä.

Lisäksi pykälän 1 momentista poistettaisiin nykyinen 4 kohta, sillä eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annettu laki (170/2018) on kumottu lailla 844/2024 RED III-direktiivin liikennettä koskevien artiklojen täytäntöönpanon yhteydessä. Näin ollen kestävyyslaissa ei olisi enää tarpeen viitata mainittuun lakiin.

Pykälän 3 momentissa tehtäisiin RED III -direktiivin 29 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan mukaiset muutokset, jossa poikettaisiin tuen saajan velvollisuudesta osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyyskriteerien täyttyminen. Kestävyyslakia ei siis sovellettaisi sellaisiin tuen saajiin, joiden sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavan laitoksen kokonaislämpöteho on alle 7,5 MW:ia kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa tai alle 2 MW:ia kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa. Aikaisemmin kaikkien liikenteeseen kaasumaisia biomassapolttoaineita tuottavien tuen saajien oli osoitettava kestävyyskriteerien täyttyminen. Nyt RED III -direktiivin kuitenkin lisättiin myös soveltamisraja biometaanin tuottaville laitoksille. Momentin uuden 3 kohdan mukaan tuen saajan ei kuitenkaan sovellettaisi kestävyyslakia, jos biomassapolttoaineita käytetään kaasumaisia biomassapolttoaineita tuottavan laitoksen tapauksessa laitoksessa, jossa keskimääräinen biometaanin virtausnopeus on vähemmän kuin 200 m³ metaaniekvivalenttia/h mitattuna lämpötilan ja paineen normaaliolosuhteissa eli 0 °C:n lämpötilassa ja 1 baarin ilmanpaineessa tai jos biokaasu koostuu metaanin ja palamattomien muiden kaasujen seoksesta, metaanin virtausnopeus on edellä vahvistettu kynnyisarvo uudelleenlaskettuna suhteessa seoksen sisältämään metaanin tilavuusosuuteen.

2 a §. Velvollisuus osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyys. Pykälässä huomioitaisiin RED III -direktiivin soveltamisalan laajeneminen 7,5 megawatin laitoksiin. Kiinteitä biomassapolttoaineita käyttävien laitosten soveltamisraja alennettaisiin 20 MW:sta 7,5 MW:iin. Kaasumaisten laitosten soveltamisrajaa säilyisi nykyisessä 2 MW:ssa. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 3 alakohta, joka kattaisi muussa kuin lämmitys-, sähkö- ja jäähdytyskäytössä olevat kaasumaiset biomassapolttoaineet. Käytännössä säännös koskisi liikenteessä käytettyä biokaasua (biometaanin). Kestävyyskriteereiden soveltamiskynnys perustuisi tässä tapauksessa biometaanin virtausnopeuteen. Soveltamisrajat perustuisivat RED III-direktiivin 29 artiklan 1 kohdan 4 alakohtaan.

2 b §. Oikeus kestävyysosoittamiseen. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin RFNBO-polttoaineita teollisuuskäyttöön tuottavan toiminnanharjoittajan oikeudesta osoittaa RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttyminen. RED III-direktiivi asetti RFNBO-polttoaineiden käytölle oman tavoitteen teollisuuteen. Teollisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä kaivosteollisuutta, valmistavaa teollisuutta, rakentamista ja tietopalveluliiketoimintaa. Jotta kyseisiin toimialoihin RFNBO-polttoaineita toimittava tuottaja voisi osoittaa, että sen tuottamat polttoaineet ovat uusiutuvia RFNBO-polttoaineita, tulisi toiminnanharjoittajalla olla mahdollisuus osoittaa tuotettujen RFNBO-polttoaineiden vaatimustenmukaisuus kansallisella järjestelmällä. RFNBO-polttoaineita teollisuuteen tuottava toiminnanharjoittaja voisi antaa tuottamastaan RFNBO-polttoaineesta asiakkaalleen kestävyystodistuksen kestävyyskriteerien täyttyminen osoittamiseksi. Liikenteeseen RFNBO-polttoaineita tuottavat toiminnanharjoittajat tulevat kestävyysääntelyn piiriin joko investointituen tukiehdon kautta taikka uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoitteen kautta, mikäli he hakeutuvat vapaaehtoisesti jakeluvelvoitteen piiriin. Tämän vuoksi näille toimijoille ei olisi tarpeen erikseen säätää oikeudesta osoittaa RFNBO-polttoaineiden vaatimustenmukaisuus.

4 §. Määritelmät. Pykälän 13 kohdan määritelmää toiminnanharjoittajasta päivitetäisiin huomioimaan myös muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet. Samalla muutettaisiin myös 14 kohdassa säädettyä kestävyyskriteerien määritelmää. Vaikka RFNBO-polttoaineita koskevat vaatimukset poikkeavat biomassasta valmistettujen polttoaineiden kestävyyskriteereistä, on säädösteknisesti selkeämpää puhua näistäkin vaatimuksista kestävyyskriteereinä. RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerit olisivat 6 §:ssä säädetty kasvihuonekaasupäästövähennys ja 6 b §:ssä säädetty RED III-direktiivissä ja komission delegoidussa säädöksessä asetetut sähkön alkuperään liittyvät vaatimukset.

Pykälän 16 kohtaan ehdotetaan muutettavaksi teknisesti siten, että kohdan loppuun lisättäisiin puolipiste.

Pykälään lisättäisiin uusi 17 kohta, jossa säädettäisiin RED III-direktiivin 2 artiklan 44 a kohdassa tarkoitettusta plantaasin määritelmästä. Plantaasi olisi merkityksellinen erityisesti metsäbiomassan maatason kriteereiden täyttymisen arvioinnissa. Määritelmä olisi tarpeen lisätä RED III-direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Määritelmässä viitattaisiin direktiivin mukaisesti niin sanotun metsäkatoasetuksen⁵ 2 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettuun plantaasiin.

Plantaasilla tarkoitettaisiin istutettua metsää, joka kuuluu tehometsätalouden piiriin ja täyttää istutettaessa ja hakkuukypsänä kaikki seuraavat kriteerit: yksi tai kaksi puulajia, tasainen ikäluokka ja säännölliset etäisyydet puiden välillä; siihen kuuluvat lyhytkiertopuulajien viljelmät, joita käytetään puuraaka-aineeksi, kuiduksi ja energiaksi, mutta siihen eivät kuulu suojametsät tai ekosysteemin ennallistamistarkoituksiin istutetut metsät eivätkä istuttamalla tai kylvämällä perustetut metsät, jotka hakkuukypsänä muistuttavat tai tulevat muistuttamaan luontaisesti uudistuvia metsiä.

Pykälään lisättäisiin myös uusi 18 kohta metsän uudistamisesta. Määritelmä olisi tarpeen lisätä RED III -direktiivin toimeenpanemiseksi ja se perustuisi RED III -direktiivin 2 artiklan 31 kohtaan. Määritelmä olisi merkityksellinen erityisesti metsäbiomassan maatason kriteerien täyttymisen arvioinnissa. Metsän uudistamisella tarkoitettaisiin metsäpuuston palauttamista luontaisin tai keinotekoisin keinoin sen jälkeen, kun aiempi puusto on hakattu tai se on hävinnyt luonnollisista syistä.

5 §. Kestävyysskriteerien soveltaminen. Pykälän lisättäisiin uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin kestävyysskriteerien soveltamisesta RFNBO-polttoaineisiin. Uuden momentin mukaan muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden olisi täytettävä 6 ja 6 b §:ssä säädetty kestävyysskriteerit riippumatta siitä, onko polttoaine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella. Säännös perustuisi RED III -direktiivin 30 artiklan 3 kohdan 2 alakohtaan, jonka mukaan direktiivissä säädettyjä velvoitteita sovelletaan riippumatta siitä, ovatko uusiutuvat polttoaineet ja kierrätetyt hiilipitoiset polttoaineet unionissa valmistettuja vai unioniin tuotuja. Säännös koskee myös RFNBO-polttoaineita.

6 §. Kasvihuonekaasupäästövähennys. Pykälää muutettaisiin sisällyttämällä siihen RED III-direktiivin mukaiset päivitetty kasvihuonekaasupäästövähennämisen vähimmäisarvot. Pykälän 1 momentti säilyisi muuttumattomana. Pykälään 2 momenttiin päivitetäisiin uudet kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimukset kiinteistä biomassapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmitysenergian ja jäähdytysenergian osalta. Samalla momenttiin lisättäisiin uudet kasvihuonekaasupäästövähennystä koskevat vaatimukset jo olemassa oleville laitoksille, jotka käyttävät kiinteitä biomassapolttoaineita.

RED III-direktiivin säännöstä pyrittäisiin selkeyttämään erottamalla kiinteitä biomassapolttoaineita koskevat kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimukset kaasumaisia biomassapolttoaineita koskevista vaatimuksista. Pykälään lisättäisiin sen vuoksi uusi 3 momentti, minkä vuoksi nykyiset 3–5 momentit siirtyisivät pääosin muuttumattomina 4–6 momentiksi.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1115 tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionista sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta

Pykälän uudessa 3 momentissa säädettäisiin yksinomaan kaasumaisista biomassapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmitysenergian ja jäähdytysenergian kasvihuonekaasupäästövähennystä koskevista vaatimuksista direktiivissä esitetyin siirtymäsäännöksin. Kasvihuonekaasupäästövähennyksen soveltaminen riippuisi laitoksen kokonaislämpötehosta ja toiminnan aloittamisajan kohdasta.

Pykälän 6 momentin momenttiviittaukset päivitetäisiin vastaamaan pykälän uutta sisältöä.

6 b §. Lakiin lisättäisiin uusi 6 b §, jossa säädettäisiin RFNBO-polttoaineita koskevista muista vaatimuksista. Kasvihuonekaasupäästövähennystä koskevan kriteerin lisäksi, RFNBO-polttoaine tulisi osoittaa tuotetuksi uusiutuvalla sähköllä. Uusiutuvista lähteistä tuotetulla sähköllä tarkoitetaan esimerkiksi tuuli-, aurinko tai vesivoimasta tuotettua sähköä. Näin RFNBO-polttoaineita koskevat muut vaatimukset liittyisivät ennen kaikkea sähkön uusiutuvuuden osoittamiseen. Pykälän 1 kohdan mukaan vetyyn perustuvien polttoaineiden tuotannosta osa voitaisiin osoittaa RFNBO-polttoaineeksi, mikäli tuotantolaitoksen käyttämä sähkö otettaisiin verkosta. Tällöin uusiutuvan sähkön osuuden määrittämiseksi käytettäisiin tuotantomaan kahden edellisen vuoden keskimääräistä uusiutuvan energian osuutta. Suomessa uusiutuvien osuus sähkön tuotannossa oli 49,97 % vuonna 2022 ja 52,37 % vuonna 2023 (SHARES). On syytä huomata, että edellisen vuoden uusiutuvien osuus sähkön tuotannossa saadaan kansallisesti vahvistettua tyypillisesti vasta kuluvan vuoden loppupuolella. Toiminnanharjoittajalla olisi kuitenkin tieto käytettävissään kestävyys selvityksen toimittamista varten.

Pykälän 2 kohdan mukaan RFNBO-polttoaineiden tuotannossa käytetty sähkö voitaisiin osoittaa kokonaan uusiutuvaksi, mikäli uusiutuva sähkö olisi peräisin laitoksesta, joka olisi suoraan yhteydessä muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantolaitokseen. RFNBO-polttoaineita koskevassa delegoidussa säädöksessä (EU) 2023/1184 on tarkemmat säännökset uusiutuvan sähkön tuotantolaitoksesta suoran liitännän kautta saatavan sähkön laskemiseksi kokonaan uusiutuvaksi. Näitä säännöksiä tulisi noudattaa, mikäli toiminnanharjoittaja haluaisi osoittaa käytetyn sähkön kokonaan uusiutuvaksi.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin tilanteesta, jossa RFNBO-polttoaineiden tuotannossa on käytetty verkosta otettua sähköä ja sähkö haluttaisiin osoittaa kokonaan uusiutuvaksi. Tällöin toiminnanharjoittajan olisi osoitettava, että komission delegoidussa säädöksessä (EU) 2023/1184 säädetyt vaatimukset täyttyvät. Näillä vaatimuksilla viitattaisiin erityisesti 4-7 artikloissa säädettyihin vaatimuksiin täydennettävyydestä, ajallisesta korrelaatiosta ja maantieteellisestä korrelaatiosta.

7 §. Biologinen monimuotoisuus. Aiemmin aarniometsäksi suomennettu englanninkielinen termi ”primary forest” on uudessa suomennoksessa käännetty ikimetsäksi. Biologista monimuotoisuutta koskeviin kiellettyihin alueisiin on lisätty aarniometsät, jotka englannin kieleksi kääntyy termiksi ”old-growth forest”. Pykälän 1 momenttia päivitetäisiin vastaamaan RED III-direktiivin terminologiaa.

RED III-direktiivin 29 artiklan 3 kohdan mukaan uusiutuvan energian tavoitteisiin huomioon otettavia maatalousbiomassasta tuotettuja biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita ei saa valmistaa raaka-aineesta, joka on hankittu biologiselta monimuotoisuudeltaan rikkaalta maalta eli maalta, jonka maankäyttötatus on tammikuussa 2008 tai sen jälkeen ollut ikimetsä tai muu puustoinen maa eli kotoperäisistä lajeista koostuva metsä tai muu puustoinen maa, jossa ei näy selviä merkkejä ihmisen toiminnasta ja jossa ekologiset prosessit eivät ole merkittävästi häiriytyneet. Alkuperäisen direktiivin täytäntöönpanossa sanat ”eli kotoperäisistä lajeista koostuva metsä tai muu puustoinen maa” on jätetty pois. Direktiivin täydellisen täytäntöönpanon

varmistamiseksi tarkentava lause olisi lisättävä pykälän 1 kohtaan. Kyseessä olisi tekninen tarkennus, joka ei vaikuttaisi kohdan tulkintaan, mutta selkeyttäisi direktiivin kansallista täytäntöönpanoa.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi *2 kohta*, minkä vuoksi nykyiset momentin 2–5 kohdat siirtyisivät muuttumattomina 3–6 kohdiksi. Momentin 2 kohtaan lisättäisiin biologisesti monimuotoiseksi alueeksi aarniometsät sellaisena kuin ne on määritelty metsän sijaintimaassa. Kohta perustuisi RED III-direktiivin 29 artiklan 3 kohdan a alakohtaan. Direktiivin mukaan aarniometsä on määriteltävä sen valtion antaman määrittelyn mukaisesti, jossa metsä sijaitsee. Se mitä aarniometsällä tarkoitetaan voi näin ollen vaihdella sen mukaan missä valtiossa metsä sijaitsee. Käsitettä ei ole sen vuoksi mahdollista määritellä kestävyyslaissa tarkemmin. Aarniometsiä koskeva kansallinen määrittely on vielä kesken. Valtioneuvoston periaatepäätös aarniometsien määrittelystä annetaan kevättalvella 2025. Vanhoja ja luonnontilaisia metsiä koskevien kriteerien ja niiden soveltamista koskevan ohjeistuksen valmistuttua Metsähallitus tulee inventoimaan kriteerien mukaiset valtion metsät.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi *7 kohta*, jonka mukaan biopolttoaineen, bionesteen tai biomassapolttoaineen valmistuksessa ei saisi käyttää sellaiselta alueelta tuotettua maatalousbiomassaa, joka on vertailuajankohtana tai sen jälkeen ollut nummea. Direktiivi ei määrittele, mitä nummella tarkoitetaan. Kansallisessa lainsäädännössä nummi on määritelty esimerkiksi ympäristökorvauksesta annetussa valtioneuvoston asetuksen (78/2023) 42 §:ssä saaristossa ja rannikkoseudulla esiintyväksi varpu- tai jäkälävaltaiseksi, puuttomaksi tai lähes puuttomaksi kasvillisuudeksi. Suurin osa nummista sijaitsee Suomessa luonnonsuojelualueilla. Suomessa ELY-keskukset valvovat luonnonsuojelualueiden suojelun toteutumista ja huolehtivat suojelualueiden tilan seurannasta useiden eri menetelmien kautta.

Vaihtoehto 1: Pykälään lisättäisiin uusi *2 momentti*. Momentin mukaan edellä 1 momenttia sovellettaisiin, lukuun ottamatta sen 4 kohtaa eli luonnonsuojelualueita koskevaa kohtaa, myös metsäbiomassaan, jos 10 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja 10 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset eivät täytyisi. Mikäli toiminnanharjoittaja ei pystyisi osoittamaan mainittujen metsäbiomassaa koskevien kriteerien täyttymistä maatasolla, tulisi toiminnanharjoittajan eräkohtaisesti pystyä osoittamaan, että metsäbiomassaa ei ole hankittu alueelta, joka tammikuussa 2008 tai sen jälkeen oli ikimetsää, aarniometsää, biologisesti erittäin monimuotoista metsää, biologisesti erityisen monimuotoista ruohoaluetta tai nummea.

8 §. Maankäytön muutos. Pykälään lisättäisiin uusi *2 momentti*. Kohta perustuisi RED II-direktiivin 29 artiklan 4 kohdan 2 alakohtaan. Alkuperäisen direktiivin täytäntöönpanossa 29 artiklan 4 kohdan 2 alakohta on jätetty kokonaan pois. Vaikka lain muotoilu vastaa direktiivin tarkoitusta, direktiivin täydellisen täytäntöönpanon varmistamiseksi lakiin olisi lisättävä direktiivissä säädetty poikkeus. Kyseessä olisi tekninen tarkennus, joka ei vaikuttaisi kohdan tulkintaan, mutta selkeyttäisi direktiivin kansallista täytäntöönpanoa. Pykälän 2 momentin mukaan 1 momenttia ei sovellettaisi, jos maalla oli raaka-aineen hankinta-ajankohtana sama maankäyttömuoto kuin tammikuussa 2008.

Vaihtoehto 1: Pykälään lisättäisiin uusi *3 momentti*, jossa säädettäisiin kriteerin soveltamisesta myös metsäbiomassaan. Momentin mukaan edellä 1 momentin 1 kohtaa ja 2 momenttia sovellettaisiin myös metsäbiomassaan, jos 10 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja 10 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset eivät täytyisi. Mikäli toiminnanharjoittaja ei pystyisi osoittamaan mainittujen metsäbiomassaa koskevien kriteerien täyttymistä maatasolla, tulisi toiminnanharjoittajan eräkohtaisesti pystyä osoittamaan, että metsäbiomassaa ei ole hankittu alueelta, jonka maankäyttömuoto olisi muuttunut pysyvästi vuoden 2008 jälkeen, jos alue oli kosteikko.

Vaihtoehto 1: 9 §. Turvemaiden kuivattaminen. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin kriteerin soveltamisesta myös metsäbiomassaan, silloin kuin maatasolla ei ole pystytty osoittamaan 10 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kriteerien täyttymistä. Tällöin toiminnanharjoittajan tulisi eräkohtaisesti osoittaa, että metsäbiomassa ei ole peräisin aiemmin kuivattamattomalta turvemaalta, jonka kuivatus on tapahtunut vuoden 2008 tammikuun jälkeen.

10 §. Metsäbiomassaa koskevat kriteerit. Pykälän 1 momenttia päivitetäisiin vastaamaan RED III-direktiivin muutoksia. Momentin kohdat 1-2 säilyisivät muuttumattomina. Momentin 3 kohtaan ehdotetaan RED III-direktiiviin perustuvia tarkennuksia. Ehdotuksen mukaan alueita, jotka on osoitettu luonnonsuojelutarkoituksiin, suojellaan biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja elinympäristöjen tuhoutumisen estämiseksi. Direktiivin mukaan alueisiin, joihin tässä kohdassa viitataan, tulisi sisältyä kosteikot, ruohoalueet, nummet ja turvemaat.

Momentin 4 kohtaa täydennettäisiin RED III-direktiivillä 29 artiklan 6 kohdan iv) alakohtaa tehdyillä muutoksilla. Kriteerien täyttämiseksi maatasolla metsäbiomassan tulisi olla peräisin valtiosta, jossa voimassa olevalla kansallisella lainsäädännöllä ja käytössä olevilla seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmillä varmistetaan, että hakkuun yhteydessä otetaan huomioon maaperän laadun ja biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen kestävän metsätalouden periaatteiden mukaisesti mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi siten, että vältetään kantojen ja juurien korjuu, ikimetsien ja aarniometsien, sellaisina kuin ne on määritelty metsän sijaintimaassa, heikentyminen tai niiden muuntaminen plantaaseiksi ja herkällä maaperällä tapahtuva hakkuu.

Direktiivin resitaalissa 84 todetaan, että metsäbiomassan korjuuta koskevia kestävyyskriteerejä olisi täsmennettävä edelleen kestävän metsätalouden periaatteiden mukaisesti. Kyseisten täsmennysten tavoitteena olisi oltava vahvistaa ja selventää metsäbiomassaa koskevaa riskiperusteista lähestymistapaa, samalla kun jäsenvaltioille sallitaan oikeasuhteisten säännösten avulla kohdennettuja mukautuksia, joiden avulla voidaan soveltaa paikallisesti asianmukaisia käytäntöjä. Direktiivi ei määrittele tai viittaa tarkemmin, mitä kestävän metsätalouden periaatteilla tarkoitetaan. Kestävän metsätalouden periaatteiden voitaisiin katsoa tarkoittavan laajemmin kansainvälisiä metsien kestävän hoidon ja käytön periaatteita jäsenvaltiokohtaisia ohjeita, suosituksia ja muita periaatteita, joita jäsenvaltiossa yleisesti noudatetaan.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 29 artiklassa säädettyjen metsäbiomassaa koskevien kestävyyskriteerien noudattamisen osoittavaa näyttöä koskevista toimintaohjeista annettussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2022/2448 määritellään kannot ja juuret. Täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklan mukaan kannoilla ja juurilla tarkoitetaan koko puun kuutiometrimäärän osia, lukuun ottamatta kannon yläpuolella olevan puumaisen biomassan määrää, kun kannon korkeudeksi katsotaan se, josta puu tavanomaisissa hakkuukäytännöissä leikataan kyseisessä maassa tai kyseisellä alueella.

Direktiivi ei määrittele, mitä herkillä maaperillä tarkoitetaan. Myöskään kansallisesta lainsäädännöstä ei löydy määritelmää herkille maaperille. Herkän maaperän voitaisiin katsoa tarkoittavan esimerkiksi sellaisia maaperiä, joissa hakkuut ja siihen liittyvä toiminta aiheuttavat maaperään itseensä suuria vaikutuksia. Näitä voisivat esimerkiksi olla puunkorjuun aikaansaamat merkittävät fysikaaliset ja kemialliset muutokset. Vaikutusten tarkasteltaessa korostuisivat esimerkiksi jyrkät eroosioherkät rinnealueet, rantametsät, paljon valumavesiä keräävät notkot, karut ohut-humuksiset kasvupaikat, lehdot ja kalkkivaikutteiset kankaat. Lisäksi sulfaattimaiden ja musteliuskalueiden kunnostusojitusten maaperävaikutukset voisivat puoltaa näiden alueiden huomioimista.

Lisäksi kriteerien täyttämiseksi maatasolla metsäbiomassan tulisi olla peräisin valtiosta, jossa voimassa olevalla kansallisella lainsäädännöllä ja käytössä olevilla seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmillä varmistetaan, että hakkuun yhteydessä otetaan huomioon maaperän laadun ja biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen kestävänsä metsätalouden periaatteiden mukaisesti mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi siten, että hakkuiden yhteydessä noudatetaan metsän sijaintimaassa laajoille avohakkuille asetettuja enimmäisrajoja, kuolleen puunaineksen korjuussa sovellettavia säilytettävien puiden määrää koskevia paikallisesti ja ekologisesti asetettuja rajoja sekä noudattaa vaatimuksia sellaisten hakkuumenetelmien käytöstä, joilla minimoidaan mahdolliset haitalliset vaikutukset maaperän laatuun sekä biologisesti monimuotoisuuden ominaisuuksiin ja elinympäristöihin.

Direktiivin mukaan arviointi laajoja avohakkuuta koskevan kriteerin täyttymisestä on tehtäväsä valtion laajoille avohakkuille annetun määritelmän perusteella, jossa metsä sijaitsee. Näin mitään tarkempaa hehtaarialaa laajoille avohakkuille ei voida tässä yhteydessä määrittellä tarkemmin. Laajoille avohakkuille ei ole Suomessa asetettu enimmäisrajoja. Laajaksi avohakkuuksi voitaisiin katsoa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017, *YVA-laki*) tarkoitettu yli 200 hehtaarin laajuinen hakkuu, josta edellytetään ympäristövaikutusten arvioimista. Suomessa ei juurikaan toteuteta YVA-lain hankekoon kokoisia laajoja metsähakkuuta.

Kohdan e alakohta vastaa direktiivin kriteeriä kuolleen puunaineksen säilyttämisestä. Pääsääntöisesti kuolleen puun poistoa koskevat ohjeet löytyvät Suomessa metsänhoidon suosituksissa.

Kohdan f alakohta koskee hakkumenetelmien käyttöä, joilla on muun muassa minimoitava mahdolliset haitalliset vaikutukset maanperän laatuun sekä biologisesti monimuotoisuuden ominaisuuksiin ja elinympäristöihin. Kansallisessa lainsäädännössä ei suoraan säännellä hakkumenetelmien käytöstä. Runsaasti ohjeistusta hakkumenetelmien valinnan tueksi on kuitenkin annettu metsänhoidon suosituksissa.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi *6 kohta*. Kohta perustuisi RED III-direktiivin 29 artiklan 6 kohdan uuteen vi) alakohtaan. Ehdotuksen mukaan metsäbiomassan tulisi olla peräisin valtiosta, jossa voimassa olevalla kansallisella lainsäädännöllä ja käytössä olevilla seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmillä varmistetaan, että metsäbiomassa ei ole peräisin 7 §:n 1-3 ja 5-7 kohdassa, 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai 9 §:ssä tarkoitelta alueilta. Kyse olisi iki- ja aarniometsistä, biologisesti erittäin monimuotoisista metsistä, luonnontilaisista tai ei-luonnontilaisista yli hehtaarin suuruisista biologisesti erityisen monimuotoisista ruohoalueista, nummista, kosteikoista ja turvemaista.

Pykälään lisättäisiin uusi *2 momentti*, jossa säädettäisiin toiminnanharjoittajan tarkastuslausumasta. Vaatimus olisi uusi ja se perustuisi RED III-direktiivin 29 artiklan 6 kohdan vii alakohdtaan, jonka mukaan metsäbiomassasta biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita tuottavat laitokset antavat 30 artiklan 3 kohdan mukaisia tarkastuksia varten yritystason sisäisiin prosesseihin tukeutuvan tarkastuslausuman siitä, että metsäbiomassaa ei ole hankittu tämän alakohdan vi alakohdassa tarkoitetuilta maa-alueilta. Metsäbiomassasta biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassapolttoaineita tuottavilla laitoksilla tarkoitettaisiin kansallisessa kontekstissa kestävyyslain mukaisia toiminnanharjoittajia, joilla on aina viime kädessä vastuu kestävyden osoittamisessa. Tarkastuslausuman tulisi tukeutua yritystason sisäisiin prosesseihin, joista saadaan varmuus siitä, että metsäbiomassaa ei ole hankittu edellä mainituilta kielletyiltä alueilta.

Nykyinen pykälän 2 momentti siirtyisi *3 momentiksi*. Pykälän sisäiset momenttiviittaukset päivitetäisiin 3 momentissa vastaamaan pykälän uutta sisältöä. Jatkossakin metsäbiomassaan kestävyys voitaisiin osoittaa hankinta-alueitasolla, mikäli kriteerien täyttymisestä ei olisi saatavilla näyttöä maatasolla.

Vaihtoehto 2: Nykyinen pykälän 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi. Momenttiin lisättäisiin 2 uutta kohtaa. Ensimmäinen kohta vastaisi sisällöllisesti nykyistä momenttia, mutta pykälän sisäiset momenttiviittaukset päivitetäisiin vastaamaan pykälän uutta sisältöä. Toinen kohta olisi uusi ja vastaisi maantason 6 kohdan mukaista kriteeriä. Jos metsäbiomassa tulee valtiosta, jossa ei ole kansallista lainsäädäntöä tai käytössä olevia seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmiä kriteerin täyttymisen todentamiseksi, toiminnanharjoittajan tulisi osoittaa hallintajärjestelmien avulla, ettei metsäbiomassa ole peräisin kielletyiltä alueilta.

10 a §. *Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset.* Niin sanottuun LULUCF-kriteeriä koskevaan pykälään lisättäisiin sen *1 momentin 3 kohtaan* alkuperäisen uusiutuvan energian direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarkentava säännös, jonka mukaan metsäbiomassasta tuotetut biopolttoaineet, bionestee ja biomassapolttoaineet täyttävät LULUCF-kriteerin, jos metsäbiomassa on peräisin valtiosta, joka on Pariisin sopimuksen osapuoli ja soveltaa korjuualueella kansallista lainsäädäntöä hiilivarantojen ja -nielun säilyttämiseksi ja parantamiseksi sekä esittää näyttöä siitä, etteivät raportoidut maankäyttösektorin päästöt ylitä poistumia. RED II-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä kohdasta jäi puuttumaan vaatimus maankäyttösektorin päästöjä liittyvästä näytön esittämisestä. Täydellisen täytäntöönpanon varmistamiseksi vaatimus tulisi lisätä lainsäädäntöön.

12 §. *Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset.* Pykälässä säädetään toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevista vaatimuksista. Pykälän *2 ja 3 momenttia* täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittajat voisivat osoittaa muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden kestävyyskriteerien täytyminen kansallisella järjestelmällä. Toiminnanharjoittajan vaatimustenmukaisuutta osoittavasta järjestelmästä käytettäisiin edelleen nimeä ”toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä”, vaikka toiminnanharjoittajan järjestelmä voisi jatkossa kattaa myös RFBO-polttoaineet. Sääntely perustuisi RED III-direktiivin 30 artiklan 6 kohtaan. Sen mukaan jäsenvaltiot voivat perustaa kansallisia järjestelmiä, joissa todennetaan 29 a artiklan 1 kohdassa vahvistettujen kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskevien kriteerien noudattaminen 29 a artiklan 3 kohdan nojalla kehitetyn menetelmän mukaisesti koko alkuperäketjussa ja joissa on mukana toimivaltaisia viranomaisia. Kyseisten järjestelmien avulla voidaan myös todentaa talouden toimijoiden unionin tietokantaan sisällyttämien tietojen tarkkuus ja kattavuus ja osoittaa 27 artiklan 6 kohdan noudattaminen.

Pykälän *2 momentin 1 kohdan* mukaan toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään tulisi sisällyttää muuta kuin biologista alkuperää olevan uusiutuvan polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskemista ja erän 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin täyttymisen selvittämistä koskevat tiedot.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi *4 kohta*, jonka mukaan toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perusteella tulisi selvittää, että 6 b §:ssä säädetty muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevat muut vaatimukset täyttyvät. Vaatimukset liittyvät RFNBO-polttoaineiden tuotannossa käytetyn sähkön uusiutuvuuden osoittamiseen.

Pykälän 3 momentissa säädetty ainetase laajennettaisiin koskemaan myös RFNBO-polttoaineita. Ainetasetta sovellettaisiin RFNBO-polttoaineisiin vastaavalla tavalla kuin muihin uusiutuviin polttoaineisiin.

16 §. *Hyväksymispäätöksen voimassaolon päätyminen.* Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden osalta. Energiavirasto voisi päättää, että hyväksyminen lakkaa olemasta voimassa, jos muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahan tuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun valtionavustuspäätöksen kannalta.

21 §. *Tarkastuskertomus.* Korjataan pykälän ruotsinkielisessä otsikossa oleva kirjoitusvirhe. Pykälän 1 momentti säilyisi muuttumattomana.

Pykälän 2 momenttiin lisättiin tarkastuskertomukseen sisällytettävä todentajan varmennus, joka koskisi toiminnanharjoittajan unionin tietokantaan syötettyjä tietoja. Todentajan tulisi varmuuksellaan todentaa, että tarkastuksen kohteena olevan toiminnanharjoittajan tietokantaan syötämät tiedot ovat oikein ja tarkasti kirjattuja. Tarkastuksen otos olisi oltava riittävän suuri, jotta voitaisiin varmistaa todentamislauseannon antamiseen tarvittava luotettavuus- ja kattavuustaso.

Pykälän 3 momentti säilyisi muuttumattomana.

22 §. *Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentin 4 kohtaa täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittajan olisi viipymättä ilmoitettava yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

23 §. *Kestävyystodistukset.* Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittaja voisi antaa myös muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaine-eristä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä. Oikeus kestävyystodistusten antamiseen olisi toiminnanharjoittajalla, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty ja joka noudattaa 3 luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä. Toiminnanharjoittaja voisi ryhtyä antamaan kestävyystodistuksia, kun toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän hyväksymistä koskeva päätös on lainvoimainen.

Myös pykälän 2 momenttia täydennettäisiin vastaavalla tavalla lisäämällä siihen maininta myös muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista. Momentin mukaan toiminnanharjoittajan antama kestävyystodistus voisi koskea myös sellaista RFNBO-polttoaine-erää, joka on tuotettu, valmistettu, hankittu, tuotu maahan, luovutettu kulutukseen tai käytetty kestävyysjärjestelmän hyväksymishakemuksen tai vastaavasti muutoshakemuksen vireilletulon ja hyväksymispäätöksen tai muutospäätöksen lainvoimaiseksi tulon välisenä aikana, jos toiminnanharjoittaja pystyisi osoittamaan, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteerien täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

24 §. *Vapaaehtoiset järjestelmät.* Pykälässä säädetään biomassan kestävyuden osoittamisesta vapaaehtoisilla kansallisilla tai kansainvälisillä järjestelmillä. Komissio on vuonna 2024 hyväksynyt ISCC:n, REDcert-EU:n ja CertifHy:n RFNBO-polttoaineita sertifioiviksi vapaaehtoisiksi järjestelmiksi. Pykälää täydennettäisiin siten, että toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voisi osoittaa muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaine-erien kestävyyskriteerien täyttyminen järjestelmän mukaisesti annetuilla todistuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän sisältävän 6 §:n soveltamisen kannalta

tarkkaa tietoa tai osoittavan RFNBO-polttoaine-erän täyttävän 6 b 1:ssä säädettyt kestävyyskriteerit.

RED III-direktiivin 30 artiklan 4 kohdassa säädetään komission toimivallasta hyväksyä vapaaehtoisia järjestelmiä. Kyseisen kohdan 1 alakohdan mukaan komissio voi katsoa, että vapaaehtoiset kansalliset tai kansainväliset järjestelmät, joissa asetetaan vaatimukset uusiutuvien polttoaineiden ja kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden tuotannolle, sisältävät tarkkaa tietoa kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä 29 artiklan 10 kohdan ja 29 a artiklan 1 ja 2 kohdan tarkoituksia varten, osoittavat, että 27 artiklan 6 kohdan sekä 31 a artiklan 5 kohtaa on noudatettu, tai osoittavat, että biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-erät täyttävät 29 artiklan 2–7 kohdassa asetetut kestävyyskriteerit.

RED III-direktiivin 30 artiklan 9 kohdan mukaan jäsenvaltio ei saa vaatia lisänäyttöä kestävyyskriteerien täyttymisestä sellaiselta talouden toimijalta, joka esittää kestävyyskriteerien täyttymisestä komission hyväksymän järjestelmän mukaisesti saadut todisteet tai tiedot.

25 §. *Tietojen säilyttäminen valvontaa varten.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaa täydennettäisiin muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevien tietojen säilytysvelvollisuudella. Toiminnanharjoittajan kestävyystodistus hyväksyttäisiin osoitukseksi kestävyyskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttää toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineeristä sekä annettuja kestävyystodistuksia koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen muuta kuin biologista alkuperää oleva uusiutuva polttoaine-erä on käytetty tai luovutettu kulutukseen.

28 §. *Todentajien tehtävät.* Pykälän 1 momentti päivitetäisiin vastaamaan todentajille säädettäviä uusia tehtäviä, jotka liittyvät unionin tietokantaan syötettyjen tietojen tarkastamiseen. Momentissa viitattaisiin uuteen 37 a §:ään, jossa säädettäisiin tarkemmin todentajan tekemästä unionin tietokantaan liittyvästä tarkastuksesta.

28 a §. *Todentajan asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus.* Lakiin lisättäisiin uusi 28 a §, jossa säädettäisiin todentajan asiakirjojen säilyttämisvelvollisuudesta. Laissa ei tällä hetkellä säädetä todentajan velvollisuudesta säilyttää toiminnanharjoittajien kestävyysjärjestelmän tarkastamiseen liittyvä aineisto. Kestävyysjärjestelmän tarkastamisella tarkoitettaisiin tässä yhteydessä niin 13 §:ssä tarkoitettua todentajan tarkastusta kestävyysjärjestelmän vaatimustenmukaisuudesta kuin myös 20 §:ssä tarkoitettua tarkastusta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän noudattamisesta. Todentajan olisi säilytettävä tiedot kymmenen vuoden ajan 13 ja 17 §:ssä tarkoitettun lausunnon tai 21 §:ssä tarkoitettun tarkastuskertomukseen antamisesta.

31 §. *Kestävyyskriteeriselvitys.* Pykälän 1 momenttia täydennettäisiin muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevalla säännöksillä. Toiminnanharjoittajan tulisi laatia selvitys niiden muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaine-erien kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyvistä seikoista, joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut, luovuttanut kulutukseen tai käyttänyt.

Pykälän 2 momenttia täydennettäisiin vastaavasti muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevalla lisäyksellä. Kestävyyskriteeriselvityksessä tulisi ilmoittaa RFNBO-polttoaine-erien määrätiedot sekä kestävyyskriteerien täyttymistä osoittamista koskeva tietoa. RFNBO-polttoaineiden osalta tämä tarkoittaisi polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennyksestä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täytäntöäpääntämisestä ottamalla käyttöön unionin menetelmä, jossa vahvistetaan muuta kuin biologista

alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2023/1184 8 artiklassa tarkoitetut tiedot.

34 §. Energiaviraston tarkastusoikeus. Pykälän 1 momentin muutoksella varmistettaisiin Energiaviraston tarkastusoikeus myös alueisiin ja tiloihin, joissa tuotetaan, valmistetaan tai käytetään muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita, joihin pääsy on laissa tarkoitettun valvonnan kannalta tarpeen. Energiavirastolla olisi myös oikeus tehdä kyseisissä tiloissa ja alueilla tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin.

Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin maininta muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista. Energiavirastolla olisi tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa tarkastuksen kohteena olevan muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskeva aineisto haltuunsa. Haltuunotto voisi tulla kyseeseen silloin, kun asiaa ei voida tarkastuksen vaatimalla tavalla selvittää tarkastuksen yhteydessä ja aineiston haltuunotto olisi siksi tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

5 a luku. Unionin tietokanta. Lakiin esitetään lisättäväksi uusi 5 a luku. Luvussa säädettäisiin yksityiskohtaisemmin unionin tietokantaan kirjattavista tiedoista ja toiminnanharjoittajan vastuista. Sääntely perustuisi RED III-direktiivin uuteen 31 a artiklaan. Unionin tietokantaa koskevia säännöksiä on laajennettu kattamaan kaikki kaasumaiset ja nestemäisten polttoaineet kaikissa käyttökohteissa, kun taas alkuperäisen direktiivin mukaisesti tietokanta koski vain liikenteessä käytettyjä uusiutuvia polttoaineita. Näin ollen yhä useammalle toiminnanharjoittajalle tulisi asettaa velvollisuus kirjata tietoja unionin tietokantaan. Täytäntöönpanon valmistelun yhteydessä tunnistettiin useita tietokantaan liittyviä kohtia, jotka edellyttävät kansallista täytäntöönpanoa. Asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi katsottiin tarpeelliseksi, että tietokannasta säädettäisiin jatkossa kestävyyslaissa. Unionin tietokanta on vielä lain valmistelun aikana valmistelussa eikä tarkkaa tietoa sen käynnistymisestä ole tällä hetkellä.

37 a §. Tietojen kirjaaminen tietokantaan. Lakiin lisättäisiin uusi 37 a §, jossa säädettäisiin tietojen kirjaamisesta unionin tietokantaan.

Pykälän 1 momentin mukaan komission perustamaa tietokantaa käytettäisiin biopolttoaineiden, bionesteiden, kaasumaisten biomassapolttoaineiden ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden jäljittämiseen direktiivissä ja sen nojalla annetuissa säädöksissä säädetyn soveltamisalan laajuudessa. Direktiivin 31 a artiklan 2 kohdan mukaan tietokannassa jäljitettäisiin polttoaineita alkaen polttoaineiden tuotantopisteestä päättyen hetkeen, jolloin ne saatettaisiin markkinoille unionissa. Komissiolle on lisäksi annettu direktiivissä delegoitu säädösvalta laajentaa unionin tietokantaan kirjattavien tietojen soveltamisalaa siten, että sillä katettaisiin asiaankuuluvat tiedot polttoaineen tuotantoon käytettävän raaka-aineen tuotanto- ja keräyspisteestä alkaen. Komissio järjesti 10.10-7.11.2024 julkisen kuulemisen delegoidusta säädösluonnoksesta, jolla ehdotetaan direktiivin mukaisesti tietokannan soveltamisalan laajentamista myös raaka-aineiden keräilypisteisiin. Tämä tarkoittaisi, että polttoaineen tuottajien ja jakelijoiden lisäksi myös niiden raaka-aineita tuottavien tai keräävien toiminnanharjoittajien tulisi syöttää omat tietonsa tietokantaan. On kuitenkin syytä huomioida, että kiinteitä biomassapolttoaineita ei jäljitettäisi tietokannan avulla.

Toiminnanharjoittajien tulisi polttoaineiden jäljitettävyyden varmistamiseksi viipymättä kirjata unionin tietokantaan tiedot polttoaineiden liiketoimista, niiden kestävyysominaisuuksista mukaan lukien niiden polttoaineiden elinkaarenaikaiset kasvihuonepäästöt sekä tiedot saadusta tuesta ja tukijärjestelmän tyypistä.

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin kansallinen poikkeus raportointivelvollisuudelle. Kansallisesti olisi tarpeen rajata kaasumaisia biopolttoaineita käyttävät sähköä, lämpöä ja jäädytystä tuottavat laitokset, joiden kokonaislämpöteho on alle 2 megawattia raportointivelvollisuuden ulkopuolelle. Poikkeus vastaisi RED III-direktiivin soveltamisalaa ja koskisi kansallisesti ennen kaikkea sellaisia toiminnanharjoittajia, joilla on velvoite osoittaa käytetyn biomassan kestävyys sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) nojalla. Komissio on kuitenkin tietokannan valmistelun yhteydessä käydyissä asiantuntijakokouksissa kertonut suunnitelmistaan laajentaa tietokanta koskevaan myös RED III-direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jääviä toiminnanharjoittajia polttoaineiden jäljitettävyyden laajemman kattavuuden varmistamiseksi. Mikäli komission suunnitelmat toteutuvat kyseessä olevaa kansallista poikkeusta ei olisi mahdollista säätää.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin yhteenliitetystä kaasujärjestelmästä, jonka mukaan tietojen kirjaamista varten yhteenliitetty kaasujärjestelmä olisi katsottava yhdeksi ainetasejärjestelmäksi. Tietokannassa olisi annettava tiedot uusiutuvien kaasumaisten polttoaineiden syötöstä ja otosta. Suomen kaasuverkko on yhdistetty Euroopan kaasuverkkoon Balticconnector-yhdyspisteen kautta, joka kulkee Inkoosta Viron Paldiskiin. Kaasujärjestelmään syötetään biokaasua viiden suomalaisen biokaasulaitoksen kautta. Paikalliset kaasuverkot muodostaisivat tietokannassa oman ainetasejärjestelmänsä. Säännös perustuisi RED III-direktiivin 31 a artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tietokantaan kirjattujen tietojen todentamista. Säännös perustuisi RED III-direktiivin 31 a artiklan 5 kohtaan. Momentin mukaan toiminnanharjoittajan tietokantaan kirjaamien tietojen tarkkuus ja kattavuus olisi todennettava 20 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen yhteydessä. Todentajan tulisi tosin sanoen kestävyysjärjestelmän noudattamisen tarkastamisen yhteydessä myös tarkistaa, että tietokantaan kirjatut tiedot ovat tarkasti ja kattavasti kirjattu tietokantaan.

Pykälän 5 momentin nojalla Energiaviraston olisi mahdollista antaa tarkempia yksityiskohtaisia määräyksiä tietokannan käyttöönottoon liittyvistä määräajoista ja toiminnanharjoittajan raportointivaatimuksista. Tietokannan käyttöönottoon liittyy tällä hetkellä paljon epävarmuuksia, minkä vuoksi tarkemman sääntelyn antaminen lain tasolla ei ole tällä hetkellä mahdollista. Lisäksi komissiolla on valmisteilla tietokantaa koskeva delegoitu säädös, joka voi vaikuttaa sen käyttöönoton aikatauluun ja tietokannan sisältövaatimuksiin. Jotta kansallinen lainsäädäntö olisi tietokannan osalta jatkuvasti ajan tasalla, olisi tarkoituksenmukaista antaa Energiavirastolle oikeus antaa sitä koskevia tarkempia määräyksiä. Määräykset voivat koskea tietokannan ajallista käyttöönottoa tai toiminnanharjoittajan raportointivaatimuksia.

7.2 Laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

7 §. Ilmoittamisvelvollisuus. Lailla on tarkoitus kumota uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentti, joka koskee unionin tietokantaa. Kumominen perustuisi RED III-direktiivin 31 a artiklaan, jonka perusteella tietokannasta sääntelemisen pelkästään jakeluvuolteissa ei ole enää perusteltua tietokannan soveltamisalan laajentumassa myös muihin polttoaineisiin kuin liikenteessä käytettäviin nestemäisiin polttoaineisiin. Koska jakeluvuolte koskee vain osaa toiminnanharjoittajista, joiden tulisi syöttää tietoa polttoaineiden liiketoimista tietokantaa, on valmistelussa katsottu tarkoituksenmukaiseksi keskittää säännökset kestävyyslakiin kattaen näin kaikki toiminnanharjoittajat. Tämän vuoksi päällekkäinen sääntely tietojen syöttämisestä tietokantaan olisi tarpeetonta ja tietokantaa koskevat säännökset tulisi poistaa jakeluvuolteista.

Jakeluvelvoitelakia on kuitenkin myöhemmässä vaiheessa täydennettävä 31 a artiklan 2 kohdan 3 alakohdan mukaisella vaatimuksella, jonka mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että polttoaineiden toimittajat kirjaavat unionin tietokantaan tiedot, joita tarvitaan liikenteen uusiutuvia polttoaineita koskevien vaatimusten noudattamisen todentamiseksi. Käytännössä jatkossa tietojen kirjaaminen tietokantaan tulisi olemaan edellytys polttoaine-erän laskemiseksi osaksi jakeluvelvoitetta ja näin osaksi kansallisia EU-tavoitteita. Koska tietokannan käyttöönottoon liittyy kuitenkin tällä hetkellä paljon epävarmuuksia eikä tietokannan valmistumisesta tai käynnistymisestä ole vielä riittävästi tietoa, on tarkoituksenmukaisempaa asettaa vaatimus vasta silloin, kun tietokannan käyttöönoton ajankohta varmistuu.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Sääntelykokonaisuutta ehdotetaan täydennettäväksi muuttamalla biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annettua valtioneuvoston asetusta.

Kestävyysslaissa on jo riittävät valtuudet RED III-direktiivin aiheuttamien muutosten täytäntöönpanemiseksi. Kestävyysslain 11 §:n mukaan tarkempia säännöksiä kestävyyskriteereistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskentaan sovelletaan RED III-direktiivin liitteissä säädettyjä säännöksiä. Sääntelyä on tarpeen täydentää myös RFNBO-polttoaineiden kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskennalla. Asetuksen 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin RFNBO-polttoaineiden kasvihuonekaasuvaikutusten laskemiseen sovellettavaa komission delegoitua asetusta (EU) 2023/1185.

Laissa on myös asetuksenantovaltuudet kestävyystodistusten tarkemman sisällön määrittelymiseksi lain 23 §:n 3 momentissa. Kestävyystodistuksen sisällöstä säädetään kestävyysasetuksen 4 §:ssä. Kestävyystodistuksen sisältövaatimuksissa otettaisiin huomioon, että jatkossa kansallisen järjestelmän nojalla toiminnanharjoittaja voisi antaa myös RFNBO-polttoaine-erästä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä. Pykälän 9 kohtaan ehdotetaan muutettavaksi teknisesti siten, että kohdan loppuun lisättäisiin puolipiste.

Asetuksen 5 §:ään täydennettäisiin kestävyyslain 31 §:n 3 momentissa olevan valtuutussäännöksen nojalla. Sen mukaan tarkempia säännöksiä kestävyyskriteeriselvityksen toimittamisesta ja kestävyyskriteeriselvityksessä esitettävistä tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Lain mukaan oikeus kestävyystodistusten antamiseen olisi toiminnanharjoittajalla, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty ja joka noudattaa kestävyyslain 3 luvussa säädettyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä.

Kestävyyslain 12 §:n 5 momentin mukaan tarkempia säännöksiä toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä noudatettavista menettelyistä ja ainetaseesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Kestävyysasetuksen 6 §:ssä on tarkempia säännöksiä ainetaseesta. Pykälän 1 momentissa olisi tarpeen huomioida myös RFNBO-polttoaineista tuotetun sähkön, lämmön tai jäähdetyksen määrittelyyn liittyvät seikat. Lisäksi pykälän 2 momenttia tulisi päivittää vastaamaan RED III-direktiivin RFNBO-polttoaineiden määrittelmään tehtyjä muutoksia.

Kestävyysasetuksen 7 §:ään muutettaisiin lisäämällä siihen maininta RFNBO-polttoaineista.

Kestävyyslain 27 §:n nojalla todentajien pätevyysalueisiin lisättäisiin muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet. Tällä hetkellä yksikään kansallisessa järjestelmässä todentamistehtäviä tekemistä todentajaorganisaatioista ei voi todentaa RFNBO-polttoaineiden kestävyyskriteerien täyttymistä. Mikäli todentajat haluavat jatkossa todentaa myös RFNBO-

polttoaineita koskevia kestävyysjärjestelmiä, heidän tulisi päivittää hyväksymispäätöstään koskemaan myös RFNBO-polttoaineita hakemalla muutosta Energiavirastolta. Voidakseen hoitaa RFNBO-polttoaineisiin liittyviä todentajatehtäviä, todentajan tulisi osittaa, että sillä on ymmärrystä sähkön mittausjärjestelmistä.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 21.5.2025.

Esitetyt muutokset liittyvät RED III-direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon. Ehdotuksen mukaiset säännökset tulisi näin ollen saattaa voimaan direktiivin säätämässä määräajassa eli 21.5.2025 mennessä.

Ehdotettuun lakiin sisältyy useita siirtymäsäännöksiä riittävän toimeenpanoajan turvaamista varten.

Sen estämättä, mitä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain (393/2013) 23 §:ssä säädetään, toiminnanharjoittaja voisi osoittaa jo ennen mainitun lain 13 §:n mukaisen hyväksymishakemuksen jättämistä 21.5.2025 jälkeen tuotetut, valmistetut tai käytetyt biomassapolttoaine- tai bioneste-erät ja niiden raaka-aine-erät kestäviksi, jos se toimittaa hakemuksen Energiavirastolle viimeistään 31.12.2025 ja pystyisi osoittamaan, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

Sen estämättä, mitä lain 23 §:ssä säädetään, toiminnanharjoittaja voi osoittaa jo ennen mainitun lain 13 §:n mukaisen hyväksymishakemuksen jättämistä 1.1.2025 jälkeen tuotetut, valmistetut tai käytetyt muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaine-erät kestäviksi, jos se toimittaa hakemuksen Energiavirastolle viimeistään 31.12.2025 ja pystyy osoittamaan, että sillä on hallussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä otettavalla käyttöön unionin menetelmä, jossa vahvistetaan muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2023/1184 8 artiklassa tarkoitetut tiedot kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

Tämän lain soveltamisalaan tulevien toiminnanharjoittajien olisi toimitettava kestävyyskriteeriselvitys ensimmäisen kerran Energiavirastolle vuoden 2025 aikana sähkön, lämmityksen ja jäädytyksen tuotannossa käytetyistä biomassapolttoaine- ja bioneste-eristä taikka tuotetuista tai kulutukseen luovutetuista muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaine-eristä. Selvitys olisi toimitettava Energiavirastolle maaliskuuhun 2026 mennessä.

10 Toimeenpano ja seuranta

Lakiehdotusten toimeenpanon vaikutuksia seurataan työ- ja elinkeinoministeriössä.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnan käsittelyssä ei ole muita esityksiä, jotka voivat olla riippuvaisia tästä esityksestä tai päinvastoin.

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys ei liity valtion talousarvioesitykseen.

Valtiontalouden menokehyksissä vuosille 2025–2028 ei ole varattu lisärahoitusta Energiavirastolle esitettyjen lainmuutosten aiheuttamille resurssitarpeille. Hallitus on vuosia 2025–2028 koskevan julkisen talouden suunnitelman yhteydessä todennut, että valtion organisaatioiden tulee varmistaa EU:sta ja kansallisesta lainsäädännöstä tulevien uusien velvoitteiden hoitaminen pääsääntöisesti nykyisten määrärahojen puitteissa. Mahdollisista lisämäärärahoista päätetään osana valtion talousarvioesitystä tai julkisen talouden suunnitelmaa.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista. Muutoksella täytäntöönpantaisiin päivitettyä uusiutuvan energian direktiiviä.

Perustuslakivaliokunta on todennut, että siltä osin kuin EU:n lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (PeVL 1/2018 vp). Valiokunta on tämän johdosta katsonut, että hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (ks. esim. PeVL26/2017 vp, PeVL 2/2017 vp).

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 13/2013 vp) valtiosääntöoikeudellisesti merkitykselliset säännökset liittyivät lähinnä todentamisen kansalliseen järjestelmään ja lakiehdotukset eivät antaneet aiheutta valtiosääntöoikeudellisiin huomauksiin (PeVL 12/2013 vp).

RED III-direktiivin keskeisimmät muutokset suhteessa RED II-direktiiviin koskevat kestävyyskriteerisääntelyn soveltamisalan laajentumista yhä pienempiin biomassapolttoaineita käyttäviin toiminnanharjoittajiin sekä joitakin muutoksia kestävyyskriteereihin. RED III-direktiivin toimeenpanon myötä kansallista kestävyysjärjestelmää koskeviin säännöksiin ei esitettäisi muutoksia, joitakin muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevia täsmennyksiä lukuun ottamatta. Siten ehdotetun lakimuutoksen myötä kestävyyslakiin ei ehdoteta sellaisia muutoksia, jotka antaisivat aiheutta esityksen perustuslainmukaisuuden arviointiin aiemmasta poikkeavalla tavalla.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Koska RED III-direktiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain (393/2013) nimike, 1 ja 2 §, 2 a §:n 1 momentti, 4 §:n 13, 14 ja 16 kohta, 6, 7 ja 10 §, 10 a §:n 1 momentin 3 kohta, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 16 §:n 1 momentti, 21 §, 22 §:n 1 momentin 4 kohta, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §, 25 §:n 1 momentin 1 kohta, 28 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 ja 2 momentti sekä 34 §:n 1 ja 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §, 2 a §:n 1 momentti, 4 §:n 13 ja 14 kohta, 10 §, 10 a §:n 1 momentin 3 kohta, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 16 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentin 4 kohta, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §, 25 §:n 1 momentin 1 kohta, 31 §:n 1 ja 2 momentti ja 34 §:n 1 ja 4 momentti laissa 967/2020, 2 § ja 7 § laeissa 967/2020 ja 1272/2023, 4 §:n 16 kohta laissa 843/2024 sekä 6 § laeissa 967/2020, 1272/2023 ja 843/2024,

lisätään 2 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 967/2020 uusi 2 momentti, 4 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 967/2020, 604/2021 ja 843/2024, uusi 17 ja 18 kohta, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 967/2022 ja 1272/2023, uusi 5 momentti, lakiin uusi 6 b §, 8 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 967/2020, uusi 2 ja 3 momentti, 9 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 967/2020, uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 28 a §, 5 a luku ja 37 a §, seuraavasti:

Laki

eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään biopolttoaineille, bionesteille, biomassapolttoaineille ja muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville polttoaineille asetettavista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta.

2 §

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan biopolttoaineisiin, bionesteisiin, biomassapolttoaineisiin ja muuta kuin biologista alkuperää oleviin uusiutuviin polttoaineisiin seuraavien lakien mukaisesti:

1) uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annettu laki (446/2007), jäljempänä *jakeluvelvoitelaki*;

2) nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettu laki (1472/1994);

3) päästökauppalaki (1270/2023);

4) biopolttoöljyn käytön edistämisestä annettu laki (418/2019);

5) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettu laki (1260/1996).

Tätä lakia sovelletaan myös biopolttoaineisiin, bionesteisiin, biomassapolttoaineisiin ja muuta kuin biologista alkuperää oleviin uusiutuviin polttoaineisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta. Valtionavustuspäätöksessä voidaan tarkemmin määrätä, miten tämän lain kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskevaa 12–25 §:ää sovelletaan tuettavaan investointihankkeeseen, ja tuen saajan velvollisuudesta selvittää tuen myöntäjälle, miten kestävyyskriteerien täytyminen on osoitettu.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun tuen saajaan ei kuitenkaan sovelleta tätä lakia, jos biomassapolttoaineita käytetään:

- 1) kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 7,5 megawattia;
- 2) kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on alle 2 megawattia;
- 3) kaasumaisia biomassapolttoaineita tuottavan laitoksen tapauksessa, jossa keskimääräinen biometaanin virtausnopeus on vähemmän kuin 200 m³ metaaniekvivalenttia/h mitattuna lämpötilan ja paineen normaaliolosuhteissa eli 0 °C:n lämpötilassa ja 1 baarin ilmanpaineessa tai jos biokaasu koostuu metaanin ja palamattomien muiden kaasujen seoksesta, metaanin virtausnopeus on edellä vahvistettu kynnyсарvo uudelleenlaskettuna suhteessa seoksen sisältämään metaanin tilavuusosuuteen.

2 a §

Velvollisuus osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyys

Jos toiminnanharjoittajalla ei ole muun lainsäädännön tai valtionavustuspäätöksen perusteella velvollisuutta osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyyttä, on sen kuitenkin osoitettava, että biomassapolttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit, jos se käyttää niitä:

- 1) kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään 7,5 megawattia;
- 2) kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään 2 megawattia;
- 3) kaasumaisia biomassapolttoaineita tuottavan laitoksen osalta laitoksessa, jossa keskimääräinen biometaanin virtausnopeus on enemmän kuin 200 m³ metaaniekvivalenttia/h mitattuna lämpötilan ja paineen normaaliolosuhteissa eli 0 °C:n lämpötilassa ja 1 baarin ilmanpaineessa tai jos biokaasu koostuu metaanin ja palamattomien muiden kaasujen seoksesta, metaanin virtausnopeus on edellä vahvistettu kynnyсарvo uudelleenlaskettuna suhteessa seoksen sisältämään metaanin tilavuusosuuteen.

2 b §

Oikeus kestävyyskriteerien osoittamiseen

Muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tuottava toiminnanharjoittaja, joka toimittaa muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita kaivosteollisuuteen, valmistavaan teollisuuteen, rakentamiseen tai tietopalveluliiketoimintaan voi osoittaa, että sen tuottamat muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

13) *toiminnanharjoittajalla* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka tuottaa, valmistaa, hankkii, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää raaka-ainetta, biopolttoainetta, bionestettä, biomassapolttoainetta, muuta kuin biologista alkuperää olevaa uusiutuvaa polttoainetta tai niitä sisältäviä polttoaineita tai joka tosiasiallisesti määrää mainitusta toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2, 2 a tai 2 b §:n nojalla;

14) kestävyyskriteereillä 5 a §:n 2 momentissa, 6, 6 a, 7–10 ja 10 a §:ssä säädettyjä biopolttoaineita, bionesteitä, biomassapolttoaineita koskevia vaatimuksia sekä 6 ja 6 b §:ssä säädettyjä muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevia vaatimuksia;

16) *muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuville polttoaineilla* nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita, joiden energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista energialähteistä kuin biomassasta;

17) *plantaasilla* tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionista sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1115 2 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettua plantaasia;

18) *metsän uudistamisella* metsäpuuston palauttamista luontaisin tai keinotekoisin keinoin sen jälkeen, kun aiempi puusto on hakattu tai se on hävinnyt luonnollisista syistä.

5 §

Kestävyyskriteerien soveltaminen

Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden on täytettävä 6 ja 6 b §:ssä säädetty kestävyyskriteerit riippumatta siitä, onko polttoaine tuotettu Euroopan unionin alueella vai sen ulkopuolella.

6 §

Kasvihuonekaasupäästövähennys

Biopolttoaineen, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteen elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään:

1) 50 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos oli toiminnassa 5 päivänä lokakuuta 2015 tai sitä ennen;

2) 60 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloitti toimintansa 6 päivän lokakuuta 2015 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välisenä aikana; ja

3) 65 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloittaa toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen.

Kiinteistä biomassapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmitysenergian ja jäähdytysenergian osalta elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään:

1) 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloitti toimintansa 20 päivänä marraskuuta 2023 jälkeen;

2) 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt 31 päivään joulukuuta 2029 asti ja 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt 1 päivästä tammikuuta 2030 alkaen, jos laitoksen kokonaislämpöteho on vähintään 10 megawattia ja laitos aloitti toimintansa 1 päivän tammikuuta 2021 ja 20 päivän marraskuuta 2023 välisenä aikana;

3) 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt sen jälkeen, kun laitos on ollut toiminnassa yli 15 vuotta aikaisintaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2026 ja viimeistään 31 päivästä joulukuuta 2029, jos laitoksen kokonaislämpöteho on vähintään 10 megawattia ja laitos aloitti toimintansa ennen 1 päivää tammikuuta 2021;

Kaasumaisista biomassapolttoaineista tuotetun sähkön, lämmitysenergian ja jäähdytysenergian osalta elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään:

1) 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, jos laitos aloitti toimintansa 20 päivän marraskuuta 2023 jälkeen;

2) 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt 31 päivään joulukuuta 2029 asti ja 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt 1 päivästä tammikuuta 2030 alkaen, jos laitoksen kokonaislämpöteho on vähintään 10 megawattia ja laitos aloitti toimintansa 1 päivän tammikuuta 2021 ja 20 päivän marraskuuta 2023 välisenä aikana;

3) 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, kun laitos on ollut toiminnassa alle 15 vuotta ja 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt, kun laitos on ollut toiminnassa yli 15 vuotta, jos laitoksen kokonaislämpöteho on enintään 10 megawattia ja laitos aloitti toimintansa 1 päivän tammikuuta 2021 ja 20 päivän marraskuuta 2023 välisenä aikana;

4) 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt sen jälkeen, kun laitos on ollut toiminnassa yli 15 vuotta aikaisintaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2026 ja viimeistään 31 päivästä joulukuuta 2029, jos laitoksen kokonaislämpöteho on vähintään 10 megawattia ja laitos aloitti toimintansa ennen 1 päivää tammikuuta 2021;

5) 80 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt sen jälkeen, kun laitos on ollut toiminnassa yli 15 vuotta aikaisintaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2026, jos laitoksen kokonaislämpöteho on enintään 10 megawattia ja laitos aloitti toimintansa ennen 1 päivää tammikuuta 2021.

Jätteiden ja tähteiden ei katsota aiheuttavan elinkaarenaikaisia kasvihuonekaasupäästöjä ennen niiden keräämistä.

Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden elinkaaren aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen on oltava vähintään 70 prosenttia pienemmät kuin korvaavan fossiilisen polttoaineen kasvihuonekaasupäästöt.

Edellä 1–3 momentissa tarkoitettujen laitosten katsotaan olevan toiminnassa, jos biopolttoaineiden, liikennealalla kulutetun biokaasun ja bionesteiden fyysinen tuotanto tai lämmitys- ja jäähdytysenergian ja sähkön fyysinen tuotanto biomassapolttoaineista on alkanut.

6 b §

Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden koskevat muut vaatimukset

Sähköstä tuotettuja muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita pidetään uusiutuvana vain, jos niihin käytetty sähkö on tuotettu uusiutuvista lähteistä. Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotannossa käytetty sähkö voidaan osoittaa:

1) osittain uusiutuvaksi käyttämällä uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön keskimääräistä osuutta tuotantomaassa mitattuna kaksi vuotta ennen asianomaista vuotta;

2) kokonaan uusiutuvaksi liittämällä uusiutuvaa sähköä tuottava laitos muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantolaitokseen edellyttäen, että laitos aloittaa

toimintansa samaan aikaan kuin muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tuottava laitos tai sen jälkeen, ja laitosta ei ole liitetty verkkoon tai se on liitetty verkkoon, mutta voidaan esittää näyttöä siitä, että kyseessä oleva sähkö on toimitettu ottamatta sähköä verkosta; tai

3) kokonaan uusiutuvaksi täyttämällä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä ottamalla käyttöön unionin menetelmä, jossa vahvistetaan muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1184 säädetyt vaatimukset.

7 §

Biologinen monimuotoisuus

Maatalousbiomassa ei saa olla peräisin alueelta, joka tammikuussa vuonna 2008 tai sen jälkeen oli:

1) ikimetsä tai muu puustoinen maa eli kotoperäisistä lajeista koostuva metsä tai muu puustoinen maa, jossa ei näy selviä merkkejä ihmisen toiminnasta ja jossa ekologiset prosessit eivät ole merkittävästi häiriytyneet;

2) aarniometsä sellaisena kuin se on määritelty metsän sijaintimaassa;

3) biologisesti erittäin monimuotoinen metsä tai muu puustoinen maa, joka on lajirikasta ja huonontumatonta tai jonka toimivaltainen viranomainen on yksilöinyt erityisen monimuotoiseksi, ellei esitetä näyttöä siitä, että raaka-aineen tuotanto ei haittaa luonnonsuojelutarkoitusta;

4) luonnonsuojelualue, jollei esitetä näyttöä siitä, että raaka-aineen tuotanto ei haittaa alueen suojelutarkoitusta;

5) yli hehtaarin suuruinen biologisesti erityisen monimuotoinen ruohoalue, joka ilman ihmisen toimintaa säilyisi ruohoalueena ja joka pitää yllä luonnollista lajien koostumusta ja ekologisia ominaisuuksia ja prosesseja;

6) yli hehtaarin suuruinen biologisesti erityisen monimuotoinen ruohoalue, joka ilman ihmisen toimintaa ei säilyisi ruohoalueena ja joka on lajirikasta ja huonontumatonta ja jonka asianomainen toimivaltainen viranomainen on yksilöinyt erittäin monimuotoiseksi, ellei esitetä näyttöä siitä, että raaka-aineen korjuu on tarpeen, jotta alue säilyisi erittäin monimuotoisena ruohoalueena; tai

7) nummi.

Vaihtoehto 1: Edellä 1 momenttia sovelletaan, lukuun ottamatta sen 4 kohtaa, myös metsäbiomassaan, jos 10 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja 10 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset eivät täyty.

8 §

Maankäytön muutos

Edellä 1 momentissa tarkoitettua säännöstä ei sovelleta, jos maalla oli raaka-aineen hankinta-ajankohtana sama maankäyttömuoto kuin tammikuussa 2008.

Vaihtoehto 1: Edellä 1 momentin 1 kohtaa ja 2 momenttia sovelletaan myös metsäbiomassaan, jos 10 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja 10 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset eivät täyty.

9 §

Turvemaiden kuivattaminen

Vaihtoehto 1: Edellä 1 momenttia sovelletaan myös metsäbiomassaan, jos 10 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja 10 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset eivät täyty.

10 §

Metsäbiomassaa koskevat kriteerit

Metsäbiomassan tulee olla peräisin valtiosta, jossa voimassa olevalla kansallisella lainsäädännöllä ja käytössä olevilla seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmillä varmistetaan seuraavien kriteerien täytyminen:

- 1) hakkuiden laillisuus;
- 2) metsän uudistaminen hakatuilla alueilla;
- 3) luonnonsuojelutarkoitukseen osoitettujen alueiden suojelu biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja elinympäristöjen tuhoutumisen estämiseksi;
- 4) maaperän laadun ja biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen kestävä metsätalouden periaatteiden mukaisesti hakkuiden yhteydessä, mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi siten, että:
 - a) vältetään kantojen ja juurien korjuu;
 - b) vältetään ikimetsien ja aarniometsien, sellaisina kuin ne on määritelty metsän sijaintimaassa, heikentyminen tai niiden muuntaminen plantaaseiksi;
 - c) vältetään herkällä maaperällä tapahtuva hakkuu;
 - d) hakkuun yhteydessä noudatetaan laajoille avohakkuille, sellaisina kuin ne on määritelty metsän sijaintimaassa, asetettuja enimmäisrajoja;
 - e) hakkuun yhteydessä noudatetaan kuolleen puuaineksen korjuussa sovellettavia säilytettävien puiden määrää koskevia paikallisesti ja ekologisesti asianmukaisia rajoja; ja
 - f) hakkuun yhteydessä noudatetaan vaatimuksia sellaisten hakkuumenetelmien käytöstä, joilla minimoidaan mahdolliset haitalliset vaikutukset maaperän laatuun sekä biologisen monimuotoisuuden ominaisuuksiin ja elinympäristöihin;
- 5) metsän pitkän aikavälin tuotantokapasiteetin ylläpito ja parantaminen; ja
- 6) metsäbiomassa ei ole peräisin 7 §:n 1–3 ja 5–7 kohdassa, 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai 9 §:ssä tarkoitettulta alueelta.

Toiminnanharjoittajan on annettava 20 §:ssä tarkoitettua tarkastusta varten yritystason sisäisiin prosesseihin tukeutuva tarkastuslausuma siitä, että metsäbiomassaa ei ole hankittu edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetuilta alueilta.

Vaihtoehto 1: Jos 1 momentissa tarkoitettua valtiosta ei ole saatavissa näyttöä mainitussa momentissa 1–6 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettujen kriteerien täyttymisestä, voidaan metsäbiomassan kestävyys osoittaa hankinta-alueen tasolla. Tällöin on osoitettava, että hankinta-alueella on käytössä hallintajärjestelmiä, joilla varmistetaan 1 momentissa tarkoitettujen kriteerien täytyminen hankinta-alueella.

TAI

Vaihtoehto 2: Jos 1 momentissa tarkoitettua valtiosta ei ole saatavissa näyttöä mainitussa momentissa ja 2 momentissa tarkoitettujen kriteerien täyttymisestä, voidaan metsäbiomassan kestävyys osoittaa hankinta-alueen tasolla. Tällöin on osoitettava, että:

- 1) hankinta-alueella on käytössä hallintajärjestelmiä, joilla varmistetaan 1 momentissa 1-5 kohdassa tarkoitettujen kriteerien täytyminen hankinta-alueella;
- 2) metsäbiomassa ei ole peräisin 7 §:n 1-3 ja 5-7 kohdassa, 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai 9 §:ssä tarkoitettulta alueelta.

10 a §

Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset

Metsäbiomassasta tuotetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet täyttävät maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset, jos metsäbiomassa on peräisin valtiosta tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen organisaatiosta, joka:

3) soveltaa korjuualueella kansallista lainsäädäntöä hiilivarantojen ja -nielujen säilyttämiseksi ja parantamiseksi sekä esittää näyttöä siitä, etteivät raportoidut maankäyttösektorin päästöt ylitä poistumia.

12 §

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän perusteella:

1) lasketaan biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- tai muuta kuin biologista alkuperää olevan uusiutuvan polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys ja selvitetään, että erä täyttää 6 §:ssä säädetyn kestävyyskriteerin, tai lasketaan raaka-aine-erän kasvihuonekaasupäästö;

2) selvitetään, että raaka-aineiden alkuperä täyttää 5 a §:n 2 momentissa ja 7–10 ja 10 a §:ssä säädetty kestävyyskriteerit;

3) selvitetään, että 6 a §:ssä säädetty muut biomassapolttoaineista tuotettua sähköä koskevat vaatimukset täyttyvät.

4) selvitetään, että 6 b §:ssä säädetty muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevat muut vaatimukset täyttyvät;

Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään sisältyy ainetase, johon kirjataan seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä kestävyyskriteerien soveltamiseen vaikuttavilta ominaisuuksiltaan (kestävyysominaisuuksiltaan) toisistaan poikkeavia biopolttoaine-, bioneste- tai biomassapolttoaine-eriä taikka raaka-aine-eriä koskevat tiedot. Ainetaseella seurataan myös seoksesta poistettuja ja siihen lisättyjä ominaisuuksiltaan toisistaan poikkeavia muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaine-eriä. Bionesteitä, biomassapolttoaineita tai muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita käytävillä laitoksilla ainetaseella seurataan lisäksi bioneste- ja biomassapolttoaine-eristä tuotetun sähkön, lämmön ja jäähdytyksen määriä. Ainetaseessa seoksesta poistettujen ja siihen lisättyjen erien kestävyysominaisuuksien ja määrien on vastattava toisiaan.

16 §

Hyväksymispäätöksen voimassaolon päättyminen

Energiavirasto voi päättää, että hyväksyminen lakkaa olemasta voimassa, jos biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotanto, valmistus, maahan tuonti, kulutukseen luovuttaminen tai käyttäminen on ollut keskeytyneenä toiminnanharjoittajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden, jollei toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä ole edelleen tarpeen 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun valtionavustuspäätöksen kannalta.

21 §

Tarkastuskertomus

Todentajan on laadittava 20 §:n nojalla tehdystä tarkastuksesta päivätty ja allekirjoitettu kertomus (tarkastuskertomus).

Tarkastuskertomuksessa on yksilöitävä tarkastuksen kohteena ollut toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmä, tarkastuksen kulku sekä siinä tehdyt havainnot poikkeamista, kehittämistarpeista ja muista seikoista. Tarkastuskertomukseen tulee sisältyä todentajan varmennus, joka koskee toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän noudattamista hyväksymispäätöksen mukaisesti ja toiminnanharjoittajan unionin tietokantaan syötettyjä tietoja, ja lausunto tarvittavista korjaavista toimenpiteistä.

Tarkempia säännöksiä tarkastuskertomuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle:

4) yli vuoden kestävästä katkoksesta toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmässä tarkoitettujen biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden, raaka-aineiden tai niitä sisältävien polttoaineiden tuotannossa, valmistuksessa, maahantuonnissa, kulutukseen luovuttamisessa tai käyttämisessä.

23 §

Kestävyystodistukset

Toiminnanharjoittaja, jonka kestävyysjärjestelmä on hyväksytty tässä luvussa säädetyllä tavalla lainvoimaisella päätöksellä ja joka noudattaa tässä luvussa säädetyjä vaatimuksia ja hyväksymispäätöksen määräyksiä, saa antaa biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine-, muuta kuin biologista alkuperää olevasta uusiutuvasta polttoaine- ja raaka-aine-erästä kestävyystodistuksen osoituksena kestävyyskriteerien täyttymisestä.

Toiminnanharjoittaja saa antaa kestävyystodistuksen 13 §:n mukaisen hakemuksen tai 17 §:n mukaisen muutoshakemuksen jättämisen jälkeen tuotetusta, valmistetusta, hankitusta, maahan tuodusta, kulutukseen luovutetusta tai käytetystä biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine-, muuta kuin biologista alkuperää olevasta uusiutuvasta polttoaine-, ja raaka-aine-erästä, jos toiminnanharjoittaja pystyy osoittamaan, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

24 §

Vapaaehtoiset järjestelmät

Toiminnanharjoittaja, joka on sertifioitu tai hyväksytty Euroopan komission hyväksymän vapaaehtoisen kansallisen tai kansainvälisen järjestelmän mukaisesti, voi osoittaa biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine-, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaine-, ja raaka-aine-erien kestävyyskriteerien täyttymisen järjestelmän mukaisesti annetuilla todis-

tuksilla tai tiedoilla siltä osin kuin komissio on katsonut järjestelmän sisältävän 6 §:n soveltamisen kannalta tarkkaa tietoa taikka osoittavan biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- tai raaka-aine-erän täyttävän 5 a §:n 2 momentissa, 7–10 ja 10 a §:ssä säädetty kestävyysskriteerit tai osoittavan muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden täyttävän 6 b §:ssä säädetyn kestävyysskriteerin, ja muilta osin sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään.

25 §

Tietojen säilyttäminen valvontaa varten

Kestävyystodistus hyväksytään osoitukseksi kestävyysskriteerien täyttymisestä, jos toiminnanharjoittaja säilyttää:

1) toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmään kuuluvan aineiston biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine-, muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaine-, ja raaka-aine-eristä sekä annettuja kestävyystodistuksia koskevat tiedot, kunnes viisi vuotta on kulunut siitä, kun kyseinen biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine tai muuta kuin biologista alkuperää oleva uusiutuva polttoaine-erä on käytetty tai luovutettu kulutukseen tai raaka-aine-erä on luovutettu edelleen; sekä

28 §

Todentajien tehtävät

Todentaja antaa 13 ja 17 §:ssä tarkoitetut lausunnot sekä tekee 20 ja 37 a §:ssä tarkoitetun tarkastuksen ja laatii siitä tarkastuskertomuksen 21 §:n mukaisesti.

28 a §

Todentajan asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus

Todentajan on säilytettävä toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmän tarkastamiseen liittyvän aineiston kymmenen vuoden ajan lausunnon tai tarkastuskertomuksen antamisesta.

31 §

Kestävyyskriteeriselvitys

Toiminnanharjoittajan tulee laatia selvitys niiden biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine-, ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaine-erien kestävyyskriteerien täyttymiseen liittyvistä seikoista (*kestävyyskriteeriselvitys*), joita se on kalenterivuoden aikana Suomessa tuottanut, valmistanut, luovuttanut kulutukseen tai käyttänyt, sekä toimittaa selvitys Energiavirastolle kalenterivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettujen biopolttoaine-, bioneste- ja biomassapolttoaine-erien raaka-aineita koskevat tiedot, erien sisältämät biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine- ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoainemäärät sekä kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamista koskeva tieto. Lisäksi kestävyyskriteeriselvityksessä tulee ilmoittaa bionesteistä, biomassapolttoaineista tai muuta kuin

biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista tuotetun sähkön, lämmön ja jäädytyksen määrät. Kestävyysskriteeriselvitykseen tulee liittää jäljennös tarkastuskertomuksesta tai vastaavat tarkastusta koskevat tiedot.

34 §

Energiaviraston tarkastusoikeus

Energiavirastolla on oikeus päästä tiloihin ja alueille, joita toiminnanharjoittaja hallitsee taikka joilla biopolttoaineita, bionesteitä, biomassapolttoaineita, muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita tai raaka-aineita tuotetaan, valmistetaan tai käytetään, jos se on tässä laissa tarkoitetun valvonnan kannalta tarpeen, sekä tehdä siellä tarkastuksia ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään. Tarkastuksessa voi olla läsnä myös muun viranomaisen edustajia.

Energiavirastolla on tarkastusta suorittaessaan oikeus ottaa toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat asiakirjat tai niistä laadittu jäljennös, biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden, muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden sekä raaka-aineiden kestävyyskriteerien täyttymistä koskeva aineisto tai siitä laadittu jäljennös sekä muuta tarkastettavaa aineistoa haltuunsa, jos se on tarkastuksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastus ei enää edellytä aineiston hallussapitoa.

5 a Luku

Unionin tietokanta

37 a §

Tietojen kirjaaminen tietokantaan

Komission perustamaa tietokantaa käytetään biopolttoaineiden, bionesteiden, kaasumaisten biomassapolttoaineiden ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden jäljittämiseen (*unionin tietokanta*). Tätä varten toiminnanharjoittajan on viipymättä kirjattava unionin tietokantaan tiedot:

- 1) polttoaineiden liiketoimista;
- 2) polttoaineiden kestävyysominaisuuksista;
- 3) saadusta tuesta ja tukijärjestelmän tyypistä.

Kaasumaisia biomassapolttoaineita käytävällä sähköä, lämmitystä ja jäädytystä tuottavalla laitoksella, jonka kokonaislämpöteho on alle 2 megawattia, ei ole 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutta tietojen kirjaamiseen tietokantaan.

Tietojen kirjaamista varten yhteenliitetty kaasujärjestelmä on katsottava yhdeksi ainetasejärjestelmäksi. Tietokannassa on annettava tiedot uusiutuvien kaasumaisten polttoaineiden syötöstä ja otosta.

Toiminnanharjoittajan tietokantaan kirjaamien tietojen tarkkuus ja kattavuus on todennettava 20 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen yhteydessä.

Energiavirasto voi antaa tarkempia yksityiskohtaisia määräyksiä tietokannan käyttöönottoon liittyvistä määräajoista ja toiminnanharjoittajan raportointivaatimuksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen estämättä, mitä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain (393/2013) 23 §:ssä säädetään, toiminnanharjoittaja voi osoittaa jo ennen mainitun lain 13 §:n mukaisen hyväksymishakemuksen jättämistä 21 päivän toukokuuta 2025 jälkeen tuotetut, valmistetut tai käytetyt biomassapolttoaine- tai bioneste-erät ja niiden raaka-aine-erät kestäviksi, jos se toimittaa hakemuksen Energiavirastolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 ja pystyy osoittamaan, että sillä on ollut käytössä asianmukaiset menettelyt kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

Sen estämättä, mitä lain 23 §:ssä säädetään, toiminnanharjoittaja voi osoittaa jo ennen mainitun lain 13 §:n mukaisen hyväksymishakemuksen jättämistä 1 päivän tammikuuta 2025 jälkeen tuotetut, valmistetut tai käytetyt muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaine-erät kestäväksi, jos se toimittaa hakemuksen Energiavirastolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 ja pystyy osoittamaan, että sillä on hallussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä ottamalla käyttöön unionin menetelmä, jossa vahvistetaan muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2023/1184 8 artiklassa tarkoitetut tiedot kestävyyskriteereiden täyttymisen varmistamiseksi ja erä on luotettavasti kirjattu ainetaseeseen.

Tämän lain soveltamisalaan tulevien toiminnanharjoittajien on toimitettava kestävyyskriteeriselvitys ensimmäisen kerran Energiavirastolle vuoden 2025 aikana sähkön, lämmityksen ja jäädytyksen tuotannossa käytetyistä biomassapolttoaine- ja bioneste-eristä taikka kulutukseen luovutetuista tai käytetyistä muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaine-eristä.

2.

Laki

uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 7 §:n 7 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Petteri Orpo

..ministeri Etunimi Sukunimi

Valtioneuvoston asetus

biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun valtioneuvoston asetuksen (6/2021) nimike, 4 §:n 4, 5, 8 ja 9 kohta, 5 §:n 3 kohta, 6 §, sellaisena kuin se on asetuksessa 1280/2023, 7 §:n 1 kohta ja 8 §, sekä
lisätään 3 §:ään uusi 3 momentti ja 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi asetuksessa 1280/2023, uusi 10 kohta seuraavasti:

Valtioneuvoston asetus

biopolttoaineista, bionesteistä, biomassapolttoaineista ja muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista polttoaineista

3 §

Kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskenta

Muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden kasvihuonekaasuvaikutusten laskemiseen sovelletaan, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä vahvistamalla kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskeva vähimmäiskynnys ja täsmentämällä menetelmä muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1185 säädetään.

4 §

Kestävyystodistuksen sisältö

Toiminnanharjoittajan myöntämässä kestävyystodistuksessa tulee olla vähintään seuraavat tiedot:

-
- 4) biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine-, tai muuta kuin biologista alkuperää olevan uusiutuvan polttoaine-erän taikka raaka-aine-erän yksilöinti- tai tunnistetieto;
 - 5) biopolttoaineen, bionesteen, biomassapolttoaineen tai muuta kuin biologista alkuperää olevan uusiutuvan polttoaineen nimi ja määrä tai, jos todistus koskee ainoastaan raaka-ainetta, sen nimi ja määrä;
-

8) biopolttoaine-, bioneste-, biomassapolttoaine tai muuta kuin biologista alkuperää olevan uusiutuvan polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys tai raaka-aineen kasvihuonekaasupäästö, jos kasvihuonekaasupäästövähennystä tai kasvihuonekaasupäästön laskentaa sovelletaan kyseessä olevaan polttoaine-erään tai raaka-aineeseen;

9) kasvihuonekaasupäästövähennyksen tai kasvihuonekaasupäästöjen laskemisen perusteita koskevat tiedot, jos kyseessä olevaan polttoaine-erään tai raaka-aineeseen sovelletaan kasvihuonekaasupäästövähennystä tai kasvihuonekaasupäästöjen laskentaa;

10) tiedot muuta kuin biologista alkuperää olevasta uusiutuvasta polttoaineesta säädettyjen kestävyyskriteerien täyttymisestä.

5 §

Kestävyyskriteeriselvitys

Toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa kestävyyskriteeriselvityksessä:

3) biopolttoaine- bioneste-, biomassapolttoaine-, tai muuta kuin biologista alkuperää olevan uusiutuvan polttoaine-erän kasvihuonekaasupäästövähennys, jos kyseessä olevaan polttoaine-erään tai raaka-aineeseen sovelletaan kasvihuonekaasupäästövähennystä;

6 §

Ainetase

Ainetaseessa käytettävän bionesteillä, biomassapolttoaineilla tai muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla polttoaineilla tuotetun sähkön, lämmön tai jäähdytyksen määrityksen tulee perustua polttoaineen lämpöarvojen perusteella laskettuihin energiasisältöihin sekä luotettavien mittauksin saatuihin tuotettujen energialoppuotteiden määriin.

Jos raaka-aine-erä prosessoidaan, sen kestävyysominaisuuksia ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisominaisuuksia koskevat tiedot on mukautettava ja liitettävä tuotokseen seuraavasti:

1) jos raaka-aine-erän prosessointi tuottaa vain yhden tuotoksen, joka on tarkoitettu biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden tai muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoon, erän koko ja erään liittyvät kestävyysominaisuuksien ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisominaisuuksien määrät on mukautettava soveltamalla muuntokerrointa, joka on tällaiseen tuotantoon tarkoitettujen tuotoksen massan ja prosessiin menevän raaka-aineen massan välinen suhde;

2) jos raaka-aine-erän prosessointi tuottaa enemmän kuin yhden tuotoksen, joka on tarkoitettu biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden tai muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoon, kuhunkin tuotokseen on sovellettava erillistä muuntokerrointa ja on käytettävä erillistä ainetasetta.

7 §

Ilmoitusvelvollisuus

Pysyviä muutoksia, joista toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle ovat:

1) uusien raaka-aineiden, biopolttoaineiden, bionesteiden, biomassapolttoaineiden ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden sisällyttäminen kestävyysjärjestelmään;

8 §

Todentajan pätevyysalue

Todentajan pakollinen pätevyysalue on ainetaseen ja alkuperäketjun hallintamenetelmät. Todentajan vapaaehtoisia pätevyysalueita ovat kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskenta, metsäbiomassat, maatalouden biomassat, jäte- ja tähderaaka-aineet sekä muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat polttoaineet.